

Utan fördomar i Bryssel?

Rapport från RFSL om hbt-frågor inom EU

Innehåll

Förord	sid 4
Inledning	sid 5
Syfte och tillvägagångssätt	sid 6
EU - en kort översikt	sid 7
Sakfrågorna	sid 10
Kandidaterna	sid 16
Partierna	sid 22
Poängsammanställning kandidaterna	sid 29
Poängsammanställning ledamöterna	sid 31

Förord

RFSL lägger stor vikt vid att bedriva ett aktivt EU-arbete. I syfte att verka för att det gemensamma Europa också ska vara ett Europa som tar avstånd från diskriminering av homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-personer) och ett Europa som ger hbt-personer grundläggande rättigheter.

RFSL utformar sitt EU-arbete i nära samverkan med ILGA-Europa (<http://www.ilga-europe.org>), som RFSL är medlemsorganisation i. ILGA står för International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association och ILGA-Europa är dess europeiska gren.

Den 1 juli tar Sverige över det roterande ordförandeskapet inom EU. RFSL fäster stora förhoppningar vid att den svenska regeringen ska lyckas bedriva ett framgångsrikt arbete i hbt-frågorna under sitt halvår som ordförande. RFSL förutsätter särskilt att Sverige försöker samla ministerrådet för att det i den enhällighet som krävs ska kunna fatta beslut om att anta det föreslagna diskrimineringsdirektivet på grund av bl.a. sexuell läggning inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. Att alla EU:s medlemsländer ska ha samma diskrimineringskydd är för RFSL en självklarhet.

Denna rapport innehåller en undersökning av hbt-vänligheten gällande de svenska kandidaterna i valet till Europaparlamentet. Som alltid när man genom en enkät med frågor, där svarsalternativen är av typen ja eller nej, försöker ge en bild av verkligheten blir resultatet en grov uppskattning. Man ska värdera resultatet som ett försök till att beskriva hur intresset för hbt-frågor ser ut bland kandidaterna. Inte som den slutliga sanningen om vilka av kandidaterna som är mest hbt-vänliga.

Europaparlamentets beslut påverkar vardagen för alla EU:s medborgare. Det är därför viktigt att gå och rösta i valet till Europaparlamentet den 7 juni. Gör det du också!

Stockholm den 25 maj 2009

Sören Juvas
Förbundsordförande RFSL

Inledning

I RFSL:s principprogram återfinns följande stycke (3.12) om EU:

Europeiska Unionen spelar en viktig roll för situationen i hbt-frågor i både Sverige och andra medlemsländer. Alla rättsakter inom EU ska ta avstånd från diskriminering av hbt-personer. RFSL anser att avståndstagandet från diskriminering ska vara entydigt och omfatta såväl könsidentitet och könsuttryck som sexuell läggning.

EU:s institutioner gör ställningstaganden som påverkar situationen i medlemsländerna, i vissa fall genom att medlemsländerna måste anpassa den inhemska lagstiftningen så att hbt-personer inte diskrimineras. Sverige har ett särskilt ansvar att vara grindvakt mot att repressiv lagstiftning gentemot hbt-personer tar fäste i det gemensamma Europa.

När nya länder ansöker om medlemskap i EU kan ansökningsprocessen driva på reformer i ansökarlandet eftersom det inte kan upptas som EU-medlem om de mänskliga rättigheterna inte respekteras. RFSL anser att läget för de mänskliga rättigheterna i ett ansökarland också måste prövas utifrån respekten för hbt-personers mänskliga rättigheter, till exempel rätten att bestämma över sitt privatliv och rätten att få sin familj erkänd.

Genom denna text i principprogrammet lägger RFSL fast sin grundläggande syn på EU. RFSL menar att EU ska bedriva ett aktivt arbete mot diskriminering av hbt-personer och för att förstärka hbt-personers rättigheter inom EU. RFSL menar också att EU aktivt bör arbeta för att försvara hbt-personers mänskliga rättigheter i världen.

Det är RFSL:s förhoppning att denna EU-rapport ska kunna tjäna som ett verktyg för medlemmar och allmänhet att fördjupa sina kunskaper om hbt-frågorna inom EU.

Rapporten har sammanställts under tiden mars-maj 2009 av **Lars Jonsson**. Omslaget och sidlayouten har gjorts av **Peter Roth**. Arbetet har skett under överinseende av RFSL:s EU-arbetsgrupp, som bestått av **Malinda Flodman** (från april), Lars Jonsson, **Annica Ryngebeck** (fram till april) och **Anette Sjödin** från RFSL:s förbundskansli och av ledamöterna i RFSL:s förbundsstyrelse **Felicitas Bergström** och **Philip Wendahl**.

Syfte och tillvägagångssätt

Syfte

Syftet med denna rapport har varit att undersöka ståndpunkterna hos kandidaterna i valet till Europaparlamentet. Rapporten baseras på en enkät riktad till dessa kandidater. I rapporten undersöks även hur Europaparlamentet hanterat hbt-frågor under den senaste mandatperioden och hur de svenska parlamentarikerna har röstat i några utvalda frågor.

Tillvägagångssätt

En enkät skickades ut via e-post till de översta kandidaterna för de åtta svenska partier som idag finns representerade i Europaparlamentet (Socialdemokraterna, Moderata Samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet de gröna och Junilistan) samt till Sverigedemokraterna, Piratpartiet och Feministiskt initiativ. Enkäten skickades ut till de tio översta kandidaterna från alla partier utom Feministiskt initiativ, då detta parti endast har fem kandidater på sin valsedel. Enkäten har varit webbaserad.

Partiernas programförklaringar i EU-frågor har granskats.

De nuvarande svenska parlamentarikernas aktivitet i hbt-frågor har också fastställts, liksom hur de röstat i ett antal omröstningar med hbt-relevans.

Utformning

Fem frågor ställdes i enkäten till kandidaterna på vilka det på alla frågor har varit möjligt att svara JA, NEJ eller Möjligen/inte tagit ställning. På tre av frågorna har även ett fjärde alternativ, ett JA med vissa förbehåll, kunnat väljas. Varje fråga har följts av en följdfråga om hur troligt man bedömer att det är, om man svarat JA på huvudfrågan, att man som parlamentariker aktivt skulle driva denna fråga. Med svarsalternativen: ”Ja, jag skulle driva denna fråga aktivt”, ”Det är möjligt att jag skulle kunna driva denna fråga aktivt” och ”Nej, jag skulle inte driva denna fråga aktivt”.

Poängtilldelning: huvudfråga JA 3 poäng, JA med förbehåll 2 poäng, Möjligen/inte tagit ställning 1 poäng, NEJ 0 poäng; följdfråga JA 2 poäng, möjligen 1 poäng, NEJ 0 poäng.

Maxpoäng per ledamot: 25 poäng.

Fem omröstningar i Europaparlamentet i hbt-frågor under den senaste mandatperioden har valts ut och de svenska parlamentarikernas röstningar har poängsatts. Poängtilldelning: JA 4 poäng, NEJ 0 poäng, avstår 1 poäng. Egen aktivitet i hbt-frågor (rapportör i utskott, förslagsställare till ändringsförslag i utskott, frågeställare till kommissionär, stöd till/deltagande i europeiskt Pridefirande med mera) har parlamentariker tilldelats 5 poäng för.

Maxpoäng per ledamot: 25 poäng.

En medelpoäng för varje parti har räknats ut både utifrån svaren på enkäten och utifrån parlamentarikernas röstningar i Europaparlamentet.

Från totalpoängen per parti i enkäten har 2 minuspoäng dragits av för varje kandidat som tillfrågats, men som inte har svarat på enkäten. Den totalpoäng per parti som då återstått har översatts till en procentsats av den möjliga maxpoängen per parti. Exempel: Moderaternas kandidater har fått en totalpoäng på 137 poäng – 2 poäng för kandidat som ej svarat = $135 \text{ poäng} / 225 (25 \times 9) = 60 \%$.

En totalpoäng per parti har räknats ut utifrån partiets Europaparlamentarikers tilldelade poäng. Totalpoängen per parti har översatts till en procentsats av den möjliga maxpoängen per parti.

Exempel: Moderaternas Europaparlamentariker har fått totalt 85 poäng. Denna totalpoäng delas med den för moderaternas ledamöter möjliga totalpoängen på 100 poäng = 85 %.

En sammanräknad procentsats hbt-vänlighet i EU-frågor per parti har slutligen fastställts genom att addera de båda uträknade procentsatserna, det för enkätsvar och det för Europaparlamentarikernas agerande, och sedan dela summan med två. Exempel: Moderaterna har fått $60 \% + 85 \% / 2 = 72,5 \%$ total hbt-vänlighet.

EU - en kort översikt

EU:s institutioner

EU har fem gemensamma institutioner: Ministerrådet, Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, EG-domstolen och Revisionsrätten. Utöver de fem institutionerna finns Europeiska rådet, där medlemsländernas stats- och regeringschefer samt kommissionens ordförande deltar.

Förenklat fattas beslut inom EU så här:

1. Kommissionen lägger fram ett förslag.
2. Europaparlamentet och ministerrådet behandlar förslaget.
3. Ministerrådet fattar beslut, ibland tillsammans med Europaparlamentet.

Hur ett beslut fattas är olika för olika frågor.

I många frågor måste till exempel ministerrådet komma överens med Europaparlamentet. I andra frågor kan ministerrådet besluta på egen hand, efter det att Europaparlamentet har yttrat sig över förslaget.

Beslut som gäller utrikes- och säkerhetspolitik eller polisiära och straffrättsliga frågor fattas på annat sätt. Här har medlemsländerna inte överlåtit rätten att fatta beslut till EU. Det innebär att EU:s beslut i dessa frågor mer liknar internationella överenskommelser. I de här frågorna har Europaparlamentet litet eller inget inflytande.

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av stats- och regeringscheferna i EU:s medlemsstater samt ordföranden för EU-kommissionen. Europeiska rådet möts två till fyra gånger per år på vad som brukar kallas för EU:s toppmöten. De slutsatser som förhandlas fram under mötena offentliggörs av ordförandelandet vid avslutningen av varje möte.

Europeiska rådet deltar inte i den löpande beslutsprocessen men fastställer riktlinjer för det framtida samarbetet. Det har enligt EU-fördraget i uppgift att ”ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och fastställa allmänna politiska riktlinjer för denna utveckling”.

Ministerrådet

Ministerrådet, som egentligen heter Europeiska unionens råd, är EU:s högsta beslutande organ. Säte

för ministerrådet är Bryssel. I många frågor sker beslutsfattandet genom medbeslutande med Europaparlamentet. Innan ministerrådet kan fatta beslut i en fråga behandlas och förhandlas den i någon av de ca 250 rådsarbetsgrupperna och i Coreper, en kommitté som består av medlemsstaternas EU-ambassadörer. Rådet har också befogenhet att ingå internationella avtal mellan EU och en eller flera stater eller internationella organisationer.

Arbetet i ministerrådet leds av ett EU-land i taget. Ordförandeskapet roterar varje halvår mellan medlemsländerna. När ministerrådet sammanträder deltar en minister från varje medlemsland. Det finns nio olika rådskonstellationer och vilka ministrar det är som träffas beror på vilka frågor som ska behandlas. Jordbruksfrågor behandlas av jordbruksministrarna, miljöfrågor av miljöministrarna osv.

Det är ministerrådet som antar de regler som kommissionen föreslår. I många frågor måste ministerrådet vara överens med Europaparlamentet innan det beslutar. I andra frågor kan ministerrådet besluta på egen hand men då ska Europaparlamentet uttala sig om förslaget innan ministerrådet beslutar. Ministerrådet godkänner EU:s budget tillsammans med parlamentet.

Europeiska kommissionen

Europeiska kommissionen har 27 ledamöter, kommissionärer, det vill säga en från varje medlemsland. En av kommissionärerna är ordförande. 2004-2009 är portugisen **José Manuel Barroso** ordförande. Kommissionärerna leder arbetet i kommissionens generaldirektorat, som ansvarar för olika politikområden. Säte för kommissionen är Bryssel.

Kommissionärerna ska ta tillvara EU:s gemensamma intressen och företräder alltså inte sina hemländer och får inte ta emot instruktioner från något medlemsland.

Kommissionen utarbetar och lämnar förslag till ministerrådet och Europaparlamentet. Den har även till uppgift att genomföra de beslut som ministerrådet och parlamentet har fattat. Kommissionen ska också se till att medlemsländerna följer de gemensamma reglerna.

Europaparlamentet

Europaparlamentet har 785 ledamöter, varav 19 är svenskar. Ledamöterna väljs vart femte år i allmänna val av medlemsländernas invånare. I samband med valet till Europaparlamentet 4-7 juni 2009 minskas antalet ledamöter till 736, varav 18 kommer att vara svenskar. I parlamentet finns 20 utskott som ansvarar för olika ämnesområden. I utskotten bereder parlamentsledamöterna förslag och ärenden. Europaparlamentet har sitt säte i Bryssel och Strasbourg.

I många frågor beslutar parlamentet och ministerrådet tillsammans om nya regler och lagar genom så kallat medbeslutande. Det gäller till exempel beslut om EU:s budget och transportfrågor. I andra frågor har parlamentet en rådgivande funktion.

De viktigaste uppgifterna för parlamentet är att:

- delta när ministerrådet beslutar om nya EU-regler
- godkänna EU:s budget tillsammans med ministerrådet
- godkänna kommissionen och kontrollera hur den arbetar
- utse EU-ombudsmannen, som tar emot och utreder klagomål från medborgarna.

EG-domstolen

EG-domstolen, med säte i Luxemburg, ska garantera att medlemsländerna följer EU:s olika fördrag och övriga regler. Den tolkar reglerna och kan döma i tvister, till exempel mellan olika medlemsländer. Varje medlemsland nominerar en ledamot till domstolen.

Europeiska revisionsrätten

Revisionsrätten, med säte i Luxemburg, kontrollerar EU:s inkomster och utgifter. Den granskar också verksamheten inom olika EU-organ. Varje år lämnar revisionsrätten en rapport om hur räkenskaperna och förvaltningen har fungerat.

EU:s utökade befogenheter

De senaste tre decennierna har EU långsamt utvecklat från ett samarbete kring framför allt handel

och ekonomi till att i högre utsträckning omfatta en lång rad andra politikområden. Beslutsfattandet inom EU har samtidigt förskjutits. Tidigare fattades många beslut av ministerrådet på egen hand, men idag fattas allt fler beslut gemensamt av ministerrådet och Europaparlamentet. Färre beslut i ministerrådet kräver idag enhällighet utan kan fattas med kvalificerad majoritet.

Genom Lissabonfördraget, som kan träda i kraft om Irland i en folkomröstning i höst röstar ja till en ratificering av fördraget, förstärks EU:s makt ytterligare på bekostnad av medlemsstaterna. Samtidigt förstärks Europaparlamentets makt inom EU på bekostnad av både kommissionen och ministerrådet. Medbeslutandeförfarande blir ordinarie beslutsförfarande för alla beslut utom de som rör utrikes- och säkerhetspolitiken och vissa specialområden. Parlamentets makt i budgetfrågor utökas också. Detta innebär att parlamentets lagstiftande makt blir lika stor som rådets och att båda institutionernas godkännande krävs för att ett EU-beslut ska kunna antas.

EU och hbt-frågor

Lissabonfördragets ikraftträdande innebär att EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna blir juridiskt bindande för medlemsstaterna, utom för Storbritannien och Polen som har förhandlat fram ett undantag från stadgan. I stadgan återfinns artikel 21 om icke-diskriminering. Den förbjuder diskriminering inom EU på grund av bland annat sexuell läggning. Frågor kring icke-diskriminering hänförs, enligt fördraget, till det område för EU där delade befogenheter gäller mellan EU och medlemsstaterna. När unionen redan har fattat ett beslut i en fråga kan medlemsländerna inte besluta om lagstiftning som står i strid med EU-lagstiftning inom de politikområdena där delade befogenheter råder. Även socialpolitik blir, i vissa avseenden, ett område för delade befogenheter.

EU har sedan 1997, genom artikel 13 i Amsterdamfördraget, rätt att vidta åtgärder för att motverka diskriminering på grund av sexuell läggning. Denna rätt ledde 2000 till antagande av direktivet

om förbud mot diskriminering inom arbetslivet, som förbjuder diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom arbetslivet. Medlemsländerna fick till december 2003 på sig att förbjuda sådan diskriminering i sina nationella lagstiftningar. Samtidigt sjösatte EU ett program för att motverka diskriminering. Mellan 2001 och 2006 avsattes över 100 miljoner euro för projekt i medlemsländerna med detta syfte. Genom det av kommissionen 2008 föreslagna diskrimineringsdirektivet kan EU komma att gå vidare och även förbjuda diskriminering bland annat på grund av sexuell läggning inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster.

2002 reviderades EU:s direktiv om likabehandling oavsett kön, vilket förbjuder könsdiskriminering. Direktivet täcker även personer som genomgått eller är på väg att genomgå könskorrigering och gäller därmed för transsexuella.

2004, i samband med en revision av EU:s regler för den fria rörligheten för unionsmedborgarna, infördes möjlighet för en person att följa med sin partner av samma kön i de fall då paret är registrerade partner/gifta och EU-landet som paret flyttar till har lagstiftning om registrerat partnerskap/könsneutralt äktenskap.

2004 utövade Europaparlamentet sin makt att vägra godkänna den tillträdande kommissionen om inte den nominerade italienske kommissionären **Rocco Buttiglione** byttes ut. Buttiglione ansågs av en majoritet i Europaparlamentet olämplig som kommissionär med ansvar för bl.a. lika möjligheter. Detta eftersom man tyckte att han hade alltför konservativa åsikter om kvinnans plats i samhällslivet och även hade uttryckt att han ansåg att homosexualitet var en synd.

Sedan 2007 verkar EU:s byrå för grundläggande rättigheter, en EU-myndighet med säte i Wien. Byrån har till uppgift att samla in och analysera data om de grundläggande rättigheter som ingår i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. 2008 publicerade byrån rapporten "Homophobia and Discrimination on the Grounds of Sexual Orientation in the EU Member States".

Sakfrågorna

De fem frågorna i enkäten

Nedan följer de fem frågorna vi ställde i enkäten och svaren vi fick från de översta kandidaterna för de åtta partier som 2004 fick mandat från Sverige i Europaparlamentet. Här redovisas även svaren från kandidater för Sverigedemokraterna, Feministiskt initiativ och Piratpartiet. De tio översta kandidaterna från varje parti fick enkäten skickad till sig, med undantag av Feministiskt initiativ som endast har fem kandidater på sin valsedel.

1. EU:s diskrimineringsdirektiv

Är du för antagande av ett EU-direktiv om förbud mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster?

Svar:

- JA – 80 % (72 st)
- JA , men med det föreslagna undantaget från förbudet gällande ”civilstånd eller familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter” inskrivet – 6,7 % (6 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 8,9 % (8 st)
- NEJ – 4,4 % (4 st)

Bakgrund till frågan:

EU-kommissionen presenterade i juli 2008 ett förslag till EU-direktiv om förbud mot diskriminering. Det föreslagna diskrimineringsskyddet gäller områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. Direktivet förbjuder diskriminering inom områdena på grund av ålder, funktionshinder, sexuell läggning och religion eller övertygelse. Sedan några år finns ett gällande EU-direktiv som förbjuder diskriminering inom arbetslivet på grund av bland annat sexuell läggning. Det nu föreslagna direktivet skulle innebära att bland annat homo- och bisexuella ges samma diskrimineringskydd inom hela EU. Idag varierar skyddet mot diskriminering inom de föreslagna områdena kraftigt mellan olika EU-länder. I Sverige och många andra EU-länder finns det ett lagstadgat skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning. I nio EU-länder saknas dock ett

diskrimineringskydd inom någon av de föreslagna diskrimineringsgrunderna.

EU-direktivet behandlades i april 2009 av Europaparlamentet. För att det ska kunna antas krävs att alla medlemsländer ställer sig bakom det i ministerrådet. I kommissionens förslag återfinns ett undantag från förbudet gällande ”civilstånd eller familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter”. Om undantaget finns kvar i ett av ministerrådet antaget direktiv befaras det leda till att homo- och bisexuella kommer att kunna fortsätta diskrimineras i enskilda EU-länders lagstiftningar. Detta kan komma att ske då diskriminering sker på grund av att man är partner till en person av samma kön. Exempelvis skulle det, utan att falla under diskrimineringsförbudet, till följd av undantaget sannolikt vara möjligt att neka en person besöksrättigheter i egenskap av partner vid en samkönad partners sjukhusvistelse. Eller att neka en person ett hyreskontrakt då denne önskar ingå kontraktet tillsammans med en samkönad partner.

RFSL anser att grundläggande diskrimineringskydd på EU-nivå är ett viktigt verktyg för att motverka diskriminering inom EU:s medlemsländer.

2. EU:s fria rörlighet för människor

Är du för att den fria rörligheten inom EU för människor utvidgas så att den också fullt ut gäller för samkönade (och olikkönade) sambopar samt samkönade par som ingått äktenskap eller partnerskap?

Svar:

- JA – 83,3 % (75 st)
- JA, men bara för samkönade par som ingått äktenskap/partnerskap, inte för sambopar – 4,4 % (4 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 11,1 % (10 st)
- NEJ – 1,1 % (1 st)

Bakgrund till frågan:

Fri rörlighet inom EU inte bara för varor och tjänster utan också för människor är en av de grundläggande friheterna inom EU. Den fria rörligheten för människor inom EU är dock inskränkt för homo- och bisexuella jämfört med heterosexuella. Den som är gift med en EU-medborgare av motsatt kön

får följa med och tillerkänns sociala rättigheter när partnern arbetar i ett annat EU-land. Den som är gift eller registrerad partner med en EU-medborgare av samma kön får däremot bara följa med och tillerkänns enbart sociala rättigheter då partnern arbetar i ett annat EU-land som har lagstiftning om registrerat partnerskap eller lagstiftning om könsneutralt äktenskap. Nuvarande regler gäller sedan 2004. Då infördes möjligheten för en person att följa med sin partner av samma kön i de fall paret är registrerade partner/gifta och då EU-landet i fråga har lagstiftning om registrerat partnerskap/könsneutralt äktenskap.

Till följande EU-länder kan svenska invånare idag inte automatiskt ta med sig sin samkönade partner vid flytt: Bulgarien, Cypern, Estland, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien och Österrike. Detta är en inskränkning i den fria rörligheten för människor inom EU och utgör diskriminering.

RFSL anser att den fria rörligheten för människor inom EU ska gälla lika för alla oavsett sexuell läggning eller könsidentitet.

3. Hets och hatbrott

Är du för att EU inför gemensam lagstiftning mot homofobisk och transofobisk hets och homofobiska och transofobiska hatbrott?

Svar:

- JA – 73,3 % (66 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 13,3 % (12 st)
- NEJ – 13,3 % (12 st)

Bakgrund till frågan:

Det nyinrättade EU:s byrå för grundläggande rättigheter (<http://fra.europa.eu>), med säte i Wien, föreslog 2008 i sin rapport "Homophobia and Discrimination on the Grounds of Sexual Orientation in the EU Member States" att EU bör införa gemensam lagstiftning mot homofobisk hets och homofobiska hatbrott. Detta i linje med att det finns ett så kallat ramverksbeslut inom EU om sådan lagstiftning när det gäller rasism och xenofobi. Byrån menar att homofobi uttryckt i form av hets mot folkgrupp eller hatbrott mot enskilda individer "behöver motarbetas

runtom inom EU genom att en minimistandard för effektiv kriminaliserande lagstiftning tillförsäkras". Hbt-personer är en utsatt grupp när det gäller både hets och hatbrott inom hela EU. Få medlemsländer har lagstiftning som möjliggör straffskärpning för hatbrott på grund av offrets sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Lagstiftning som förbjuder hets på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck saknas också i många medlemsländer. Mörkertalet när det gäller hatbrott mot hbt-personer antas vara stort, då många inte vågar anmäla de brott som man har blivit utsatt för.

RFSL anser att hbt-personer bör skyddas genom ett förbud mot hets mot folkgrupp och att det bör finnas möjlighet till straffskärpning vid hatbrott.

4. Juridiskt könsbyte

Är du för att transsexuellas rätt att juridiskt byta kön erkänns inom EU-lagstiftningen?

Svar:

- JA – 57,8 % (52 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 26,7 % (24 st)
- NEJ – 15,5 % (14 st)

Bakgrund till frågan:

Den rättsliga situationen för transpersoner (transsexuella, transvestiter och andra med könsöverskridande identitet) skiljer sig mycket åt mellan de olika EU-länderna. I långt ifrån alla EU-länder kan exempelvis transsexuella inom ramen för en allmän sjukförsäkring genomgå könskorrigerande behandlingar för att byta kön. Det är inte heller i alla EU-länder som ett juridiskt byte av kön är möjligt. Diskrimineringen är omfattande, med följd att våld mot transpersoner är vanligt förekommande och svårigheterna för transpersoner att komma in på arbetsmarknaden är stora. EU har hittills inte tagit några egentliga initiativ för att motverka diskrimineringen av transpersoner och förbättra situationen inom medlemsländerna för transpersoner. Det förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av kön som finns inom EU anses dock täcka även personer som genomgått eller är på väg att genomgå könskorrigering och därmed gälla transsexuella,

men kännedomen om och implementeringen av detta diskrimineringskydd bland medlemsländerna är dålig.

RFSL anser att rätten att byta kön juridiskt borde erkännas på EU-nivå.

5. Hbt-personers mänskliga rättigheter i världen

Är du för att EU arbetar aktivt för upprätthållande av respekten för hbt-personers mänskliga rättigheter runt om i världen, i synnerhet för att länder avkriminaliserar homosexuella handlingar?

Svar:

- JA – 78,8 % (71 st)
- JA, i FN, andra internationella forum och i bilaterala kontakter men inte genom att ställa uttryckliga krav i handelsavtal – 16,7 % (15 st)
- Möjligen/inte tagit ställning – 3,3 % (3 st)
- NEJ – 1,1 % (1 st)

Bakgrund till frågan:

Den 18 december 2008 ställde 66 länder i FN, under en session i FN:s generalförsamling, sig bakom en deklaration om hbt-personers mänskliga rättigheter. Initiativet till deklarationen kom från Frankrike, i egenskap av EU:s ordförandeland, och stöddes av alla EU-länder. I deklarationen bekräftas att alla människor, oavsett sexuell läggning eller könsidentitet, har rätt att bli bemötta med samma värdighet och respekt. Ingen ska behöva bli utsatt för våld, trakasserier, diskriminering eller övergrepp på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Deklarationen fördömer dödande, tortyr och godtyckliga arresteringar och alla länder uppmanas att avskaffa alla straff som kan utdömas mot människor enbart på grund av deras sexuella läggning eller könsidentitet. Deklarationen får ses som ett första steg mot en bindande resolution som alla FN-länder skulle vara tvungna att följa och utgör det hittills mest tydliga exemplet på att EU agerar internationellt för hbt-personers mänskliga rättigheter. Andra sätt för EU att vara pådrivande är att använda handelsavtal EU ingår med andra länder som ett medel för att få till stånd förbättringar av hbt-personers mänskliga rättigheter och att inkludera hbt-person-

ers mänskliga rättigheter i sitt bistånd.

RFSL anser att EU bör vara en pådrivande kraft i världen för förverkligandet av hbt-personers mänskliga rättigheter.

6. Tilläggsfråga till de kandidater som erhållit högst poäng

De 23 kandidater (25,6 %), av 90 svarande, som svarade JA på alla frågor i enkäten och även JA på alla följdfrågorna, om man avsåg att driva frågan aktivt, fick sig tillsänt en tilläggsfråga. Detta i syfte att skilja ut färre kandidater som kan betraktas som de allra mest hbt-vänliga. Frågan som valdes, om avskaffande av repressiv lagstiftning mot hiv-positiva, valdes delvis för att det antogs att många av kandidaterna tyvärr skulle ha svårt att svara JA på den.

Diskriminering av hiv-positiva

Anser du att det, inom ramen för värnandet om de mänskliga rättigheterna, bör utformas EU-lagstiftning som omöjliggör för medlemsländer att i nationell lag definiera det som olagligt att inte informera om hiv-positiv status före sexuella kontakter så som detta idag är kriminaliserat genom informationsplikten i den svenska smittskyddslagen?

Svar:

- JA – 5 av 23
- Möjligen/inte tagit ställning – 5 av 23
- NEJ – 3 av 23

10 av de tillfrågade återkom inte med svar till RFSL på frågan.

På följdfrågan hur troligt man bedömde det var att man som parlamentariker aktivt skulle driva denna fråga svarade 4 av de 5 som svarat JA på huvudfrågan ”JA, jag skulle driva denna fråga aktivt”.

Bakgrund till frågan:

Sverige har idag en repressiv smittskyddslag. Lagen fastställer bland annat en informationsplikt för hiv-positiva före sexuella kontakter oavsett om man vidtagit steg för att ha säkrare sex eller inte. I RFSL:s principprogram framgår följande ställning-

stagande: ”RFSL anser att varje enskild människa har det fulla ansvaret för att förebygga att hiv eller andra sjukdomar överförs i sexuella kontakter. Detta ansvar är lika stort oavsett vad man vet, eller tror sig veta, om sitt eget eller sina sexualpartners hälsotillstånd. Denna grundsyn måste också avspeglas i lagstiftningen inom smittskyddsområdet, så att den bidrar till en effektiv hiv/STI-prevention. Av detta skäl avvisar RFSL en lagstadgad informationsplikt liksom långtgående tvångsåtgärder mot bärare av sjukdomar som inte smittar vid sociala kontakter.”

FN:s organ för hiv/aids-frågor UNAIDS har riktat skarp kritik mot Sverige, och andra länder, som tillämpar straffrättsliga åtgärder mot dem som överför eller utsätter andra för risken att få hiv. Det finns ingen forskning som stöder att en bred tillämpning av strafflagstiftning förhindrar hiv-överföring, snarare riskerar detta att undergräva de mänskliga rättigheterna.

UNAIDS har uppmanat länder att begränsa kriminalisering till fall av avsiktlig överföring. Det vill säga till när en person känner till sin hiv-positiva status och utför handlingar i avsikt att faktiskt överföra hiv och faktiskt gör detta.

Internationellt existerar det en bred samsyn om att det aldrig bör förekomma tvång i arbetet när det gäller hiv. Det är främst framgångsrik hiv-prevention samt väl utbyggda möjligheter till testning som är framgångsrika vägar för att minska antalet hiv-överföringar. Testning, vård och behandling måste ske på frivillig väg istället för genom tvång och repressalier. Dagens lagstiftning kan få en motsatt effekt där en del väljer att inte testa sig då de vet vilka långtgående konsekvenser en positivt provsvar kan få.

RFSL anser:

- att den svenska smittskyddslagen måste ta sin utgångspunkt i vetenskaplig och beprövad erfarenhet av effektiv prevention,

- att smittskyddsåtgärder måste stå i proportion till sjukdomens smittsamhet och att hiv bör betraktas som en allmänfarlig smittosam sjukdom med låg smittsamhet och därför inte omfattas av möjligheten till tvångsåtgärder,

- att informationsplikten i smittskyddslagen avseende hiv-infektion ska tas bort i 2 kap. 2 § samt i förhållningsregler enligt 4 kap. 2 § punkten 5.

De fem omröstningarna i Europaparlamentet

Nedan följer en beskrivning av vad de fem omröstningarna mellan 2007-2009 som vi poängsatt handlade om.

1. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om homofobi i Europa

Den 26 april 2007 antog Europaparlamentet en framlagd resolution om homofobi i Europa. Bakgrunden till resolutionen var framför allt den homofobiska politik som den dåvarande polska regeringen försökte genomföra.

Resolutionens punkter stadgar följande:

1. Europaparlamentet betonar att Europeiska unionen i första hand är en värdegemenskap som delar värden såsom i synnerhet respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, demokrati och rättsstatsprincipen, jämställdhet och icke-diskriminering.

2. Europaparlamentet påpekar att EU:s institutioner och medlemsstater är skyldiga att se till att de mänskliga rättigheterna för alla som bor i Europa respekteras, skyddas och främjas i enlighet med den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung⁽⁵⁾ och rådets direktiv 2000/78/EG.

3. Europaparlamentet upprepar sin begäran till kommissionen om att se till att diskriminering på grund av sexuell läggning förbjuds inom samtliga områden, genom att slutföra det lapppaket mot diskriminering som skall grunda sig på artikel 13 i EG-fördraget. Utan ett sådant paket riskerar homosexuella, bisexuella och andra diskriminerade personer att diskrimineras även i fortsättningen. Parlamentet begär också att homosexualitet avkriminaliseras i hela världen.

4. Europaparlamentet kommer att uppmärksamma den internationella dagen mot homofobi den 17 maj varje år.

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att skynda på översynen av genomförandet av antidiskrimineringsdirektiven och att vidta rättsliga åtgärder mot de medlemsstater som handlar i strid med sina EU-åtaganden.

6. Europaparlamentet påminner samtliga medlemsstater om att enligt rättspraxis från Europeiska domstolen för de

mänskliga rättigheterna får mötesrätten utövas även om de åsikter som de som utövar denna rättighet ger uttryck för är provocerande för en majoritet av samhället. Detta innebär att diskriminerande förbud mot prideparader och det faktum att man inte erbjuder paradernas deltagare ett tillbörligt skydd strider mot de principer som skyddas av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Parlamentet uppmanar samtliga behöriga myndigheter, i synnerhet de lokala myndigheterna, att tillåta sådana parader och skydda deltagarna på tillbörligt sätt.

7. Europaparlamentet fördömer politiska och religiösa ledares diskriminerande kommentarer om homosexuella, eftersom de främjar hat och våld även om de skulle tas tillbaka i efterhand, och parlamentet uppmanar berörda organisationers ledare att fördöma sådana kommentarer.

8. Europaparlamentet uppmanar ånyo medlemsstaterna att lägga fram lagförslag för att avskaffa den diskriminering som par bestående av två personer av samma kön utsätts för, och uppmanar kommissionen att lägga fram förslag för att se till att principen om ömsesidigt godkännande tillämpas även på detta område, så att alla personer kan röra sig fritt inom EU utan någon diskriminering.

9. Europaparlamentet uttrycker sin solidaritet med och sitt stöd för människorättsaktivister och försvararna av lika rättigheter för hbt-personer.

10. Europaparlamentet uppmanar de behöriga polska myndigheterna att avstå från att föreslå eller anta en sådan lag som beskrivits av den polska vice premiärministern och utbildningsministern, och från att vidta kränkande åtgärder mot hbt-organisationer.

11. Europaparlamentet uppmanar de behöriga polska myndigheterna att fördöma och vidta åtgärder beträffande de uttalanden som gjorts av offentliga ledare som uppvisat till diskriminering och hat på grund av sexuell läggning. Allt annat vore att handla i strid med artikel 6 i EU-fördraget.

12. Europaparlamentet uppmanar de polska myndigheterna att underlätta genomförandet av Europeiska året för lika möjligheter för alla (2007). Kommissionen uppmanas att övervaka genomförandet av det året, och i synnerhet den klausul enligt vilken bidrag endast skall beviljas om alla diskrimineringsgrunder behandlas på samma sätt i de nationella programmen.

13. Europaparlamentet uppmanar talmanskonferensen att bemyndiga skickandet av en delegation till Polen för att ta reda på fakta och få en klar bild av situationen, och för att föra en dialog med de berörda parterna.

14. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar samt Europarådet

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för resolutionen. Röstsiffrorna totalt utföll med 325 JA, 124 NEJ och 150 nedlagda röster.

2. Europaparlamentets godkännande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Den 29 november 2007 röstade Europaparlamentet om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som är en del av Lissabonfördraget.

I stadgan fastställs följande i artikel 21- Icke-diskriminering:

1. All diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning ska vara förbjuden.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för godkännande av stadgan utom Hélène Goudin (JL), Nils Lundgren (JL) och Lars Wohlin (KD) som röstade NEJ och Carl Schlyter (MP) och Eva-Britt Svensson (V) som lade ner sina röster. Röstsiffrorna totalt utföll med 534 JA, 85 NEJ och 21 nedlagda röster.

3. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets beslut om genomförande av förordning (EG) nr 168/2007 vad beträffar antagandet av ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter för 2007–2012.

Den 17 januari 2008 röstade Europaparlamentet om antagande av ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter för 2007–2012.

Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter är en EU-myndighet, med säte i Wien, som invigdes den 1 mars 2007. Dess uppdrag omfattar ”insamlande och analys av data om grundläggande rättigheter, i princip vad gäller alla rättigheter som räknas upp i stadgan [om de grundläggande rättigheterna]”. 2008 publicerade byrån rapporten ”Homophobia and Discrimination on the Grounds of Sexual Orientation in the EU Member States”.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för antagande av ramprogrammet utom Hé-

lène Goudin (JL), Nils Lundgren (JL) och Lars Wohlin (KD) som röstade NEJ och Lena Ek (C) som lade ner sin röst. Röstsiffrorna totalt utföll med 462 JA, 60 NEJ och 51 nedlagda röster.

4. Europaparlamentets resolution om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2004-2008

Den 14 januari 2009 antog Europaparlamentet en resolution om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2004-2008. Angående ”Sexuell läggning” stadgar resolutionen följande:

71. Europaparlamentet anser att diskriminerande uttalanden riktade mot homosexuella av religiösa, sociala eller politiska ledare spär på hat och våld, och uppmanar respektive behöriga myndigheter att fördöma sådana uttalanden.

72. Europaparlamentet ger i detta sammanhang sitt helhjärtade stöd till det franska initiativet om att helt och hållet avkriminalisera homosexualitet, vilket stöds av samtliga medlemsstater, eftersom homosexualitet fortfarande betraktas som ett brott i 91 länder och i några fall även som ett brott som är belagt med dödsstraff.

73. Europaparlamentet välkomnar offentliggörandet av byråns första tematiska rapport, utarbetad på parlamentets begäran, om ”homophobia and discrimination on grounds of sexual orientation in the EU Member States” (”homo-fobi och diskriminering på grund av sexuell läggning i EU:s medlemsstater”) och uppmanar medlemsstaterna och EU-institutionerna att utan dröjsmål följa byråns rekommendationer eller ange skälen till att inte göra detta.

74. Europaparlamentet påminner samtliga medlemsstater om att i enlighet med Europadomstolens rättspraxis gäller mötesrätten även för personer vars åsikter strider mot folkmajoritetens, och att ett diskriminerande förbud mot demonstrationer liksom underlåtenhet i fråga om kravet att erbjuda adekvat skydd åt personer som deltar i demonstrationer därför strider mot de principer som garanteras av Europadomstolen av artikel 6 i EU-fördraget om gemensamma värden och principer inom EU och av stadgan.

75. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som har infört en lagstiftning om partnerskap mellan personer av samma kön att erkänna de bestämmelser som antagits av andra medlemsstater och som har en liknande verkan. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att föreslå riktlinjer för medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av den befintliga lagstiftningen för att garantera att rätten till fri rörlighet för homosexuella par i EU tillämpas på samma villkor som dem som gäller för heterosexuella par.

76. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att lägga fram förslag som ser till att medlemsstaterna

tillämpar principen om ömsesidigt erkännande för homosexuella par, oavsett om de är gifta eller ingår i ett registrerat partnerskap, särskilt då de utövar sin rätt att röra sig fritt i enlighet med EU:s lagstiftning.

77. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har vidtagit lagstiftningsåtgärder i överensstämmelse med principen om jämlikhet för att komma tillrätta med den diskriminering som vissa par utsätts för på grund av sin sexuella läggning att vidta sådana åtgärder.

78. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att medlemsstaterna beviljar asyl till personer som i sina hemländer förföljts på grund av sin sexuella läggning, att ta initiativ på bilateral och multilateral nivå för att stoppa personförföljelser på grund av sexuell läggning och att inleda en studie om situationen för transsexuella personer i medlemsstaterna och kandidatländerna, och i denna särskilt uppmärksamma riskerna för trakasserier och våld.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för antagande av resolutionen utom Nils Lundgren (JL) och Lars Wohlin (KD) som röstade NEJ. Röstsiffrorna totalt utföll med 401 JA, 220 NEJ och 67 nedlagda röster.

5. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets direktiv om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning

Den 2 april 2009 antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution angående direktivet om förbud mot diskriminering inom områdena socialt skydd, inklusive social trygghet och hälsovård, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. Det föreslagna undantaget i EU-kommissionens förslag till direktiv gällande ”tillämpningen av nationella lagar om civilstånd eller familjerättslig ställning, inbegripet reproduktiva rättigheter” föreslås i lagstiftningsresolutionen ändras till att formuleras som så att direktivet inte påverkar ”uppdelningen av befogenheter mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater; detta gäller även lagstiftningsområdena civilstånd, familjerättslig ställning och hälsa”.

Alla närvarande svenska Europaparlamentariker röstade för antagande av lagstiftningsresolutionen utom Lars Wohlin (KD) som röstade NEJ. Röstsiffrorna totalt utföll med 363 JA, 226 NEJ och 64 nedlagda röster.

Kandidaterna

90 av de 105 kandidater i valet till Europaparlamentet som mottog RFSL:s enkät svarade. Det utgör en svarsfrekvens på 85,7 %. Den högsta möjliga fastställda poängen per ledamot utifrån enkätfrågorna är 25 poäng. Medelpoängen för alla svarande uppgår till 17,7. Detta får anses vara en hög medelpoäng. Att kandidaterna genomgående har svarat JA på de flesta av RFSL:s fem frågor är glädjande. Detta visar att det råder en en förhållandevis bred samstämmighet bland de svenska EU-politikerna vad gäller de hbt-frågor av EU-karaktär som vi har frågat dem om. Det kan sägas vara frågor som i sig inte längre är omstridda i Sverige. Vad som det kan råda delade meningar om är däremot huruvida dessa frågor är sådana det ska fattas beslut om på EU-nivå eller om det ska vara upp till varje medlemsland att utforma lagstiftning eller politik på området. De uttalat hbt-fientliga ställningstagandena lyser, med några undantag, med sin frånvaro i enkätsvaren.

Kandidater från Kristdemokraterna svarar något mindre positivt än kandidater från de övriga riksdagspartierna, även om skillnaden i medelpoäng är liten mellan Kristdemokraterna och Moderata Samlingspartiet. KD-kandidaterna får en medelpoäng på 14,4 medan M-kandidaterna får en medelpoäng på 15,2. Men man måste då ta i beaktande att två KD-kandidater som kan förväntas ha svarat något mer negativt, **Tuve Skånberg** och **Alf Svensson**, inte svarade på enkäten. Framför allt är det kandidaterna från Sverigedemokraterna som har svarat negativt på enkätfrågorna. De 6 SD-kandidater som svarat på enkäten får en medelpoäng på 7,8, vilket får anses vara klart underkänt.

Inom Moderata Samlingspartiet råder det en spännvidd i poängen mellan 22 poäng som högst (**Anna Maria Corazza Bildt**) och 7 poäng som lägst (**Hans Wallmark**). Inom Centerpartiet råder det en spännvidd i poängen mellan 25 poäng som högst (**Lena Ek**) och 7 poäng som lägst (**Johan Örjes** och **Sven Bergström**). Inom Vänsterpartiet råder det en spännvidd i poängen mellan 25 poäng som högst (**Mussie Ephrem**, **Jöran Fagerlund**, **Lena Olsson** och **Monalisa Norrman**) och 10 poäng som lägst (**Hanna Löfqvist**, **Mikael**

Gustafsson och **Erik Berg**). Inom Junlistan råder det en spännvidd i poängen mellan 25 poäng som högst (**Peter Lilja**) och 5 poäng som lägst (**Kristina Sjödin**). Inom de övriga partierna är spännvidden i poäng mellan den/de som fått högst poäng och den/de som fått lägst poäng inte lika stor. Gällande de partier där spännvidden är större, och svaren därmed skiljer sig markant mellan den/de som fått högst poäng och den/de som fått lägst poäng, kan det konstateras att det sannolikt kommer spela en förhållandevis stor roll vem/vilka kandidater från dessa partier som väljs in i Europaparlamentet.

23 kandidater har svarat JA på alla RFSL:s frågor i enkäten samt på alla följdfrågor om man aktivt är beredd att verka för frågan. Dessa 23 har fått ta ställning till en tilläggsfråga. 5 av kandidaterna svarade JA på även denna fråga och 4 av dessa 5 svarade dessutom JA på följdfrågan om man aktivt är beredd att aktivt verka för frågan. Dessa 4, som RFSL därmed anser vara de mest hbt-vänliga kandidaterna i valet till Europaparlamentet är: **Zaida Catalán** (MP), nr 5 på sitt partis valsedel **Bodil Ceballos** (MP), nr 3 på sitt partis valsedel **Björn Felten** (PP), nr 10 på sitt partis valsedel **Hillevi Larsson** (S), nr 7 på sitt partis valsedel

Flera av kandidaterna har, förutom att fylla i svarsalternativ i enkäten, inkommit med skriftliga svar till RFSL. Dessa redovisas här i sin helhet.

Abir Al-Sahlani (C)

Tycker att denna fråga är väldigt viktig, inte minst för min övertygelse om alla människors lika värde och min bakgrund i en otillåtande kultur (Mellanöstern) då jag fått se hur hbt-personer blir behandlade.

Erik Berg (V)

En kommentar till svaren på frågorna 1,2,5,6,7,8: Jag önskar en förbättrad lagstiftning i enlighet med frågeställningarna, men anser liksom Vänsterpartiet att det ska beslutas på nationell nivå. Därför har dessa frågor besvarats med nej.

Anna-Maria Corazza Bildt (M)

Jag vill bara tydliggöra att enligt Moderaternas politik stödjer jag subsidiaritetsprincipen att vi ska hantera hemma det som man bäst kan hantera hemma och på EU-nivå det som kräver mer samarbete över gränserna. Därför har jag svarat ”Det är möjligt att jag skulle driva denna fråga aktivt” för fråga nr 2, 4 och 7 och inte därför jag inte tycker att dessa frågor är viktiga att driva. Dessutom har vi nu i Sverige en lagstiftning som Moderaterna har stöttat om homoäktenskapet som har just varit i kraft den 1 maj. Jag respekterar och följer svensk lag och Moderaternas politik i denna fråga.

Cecilia Billskog (FI)

(Rörande tilläggsfrågan)

FI ser att HIV/AIDS-smitta måste förhindras och att det bör finnas en informationsplikt. Detta främst för att skydda kvinnor som lättare smittas vid samlag. Vi har inte tagit ställning så konkret som RFSL har gjort i just hur detta ska gå till. Jag håller med i andemeningen, dvs att risken finns att man inte testar sig då man vet vilka konsekvenser det kan få men vi är även för ett ansvarsfullt beteende mot sina medmänniskor. Finns det någon uppfattning om i hur stor grad detta kan blir en risk och vilka som det kan handla om? Initialt mistänker jag att det finns viktiga könsskillnader i denna fråga. Jag kan tyvärr inte ge dig ett riktigt konkret svar på denna fråga men jag ska ta upp det till debatt inom partiet.

Ella Bohlin (KD)

KD vill att familjerätten och äktenskapslagstiftningen ska vara en nationell fråga. Andra länder kan därmed inte tvingas till att exempelvis acceptera samkönade äktenskap lika lite som Polen och andra länder kan lägga sig i vår äktenskapslagstiftning. Däremot är det viktigt att kämpa för att de som arbetar inom EU behandlas lika, dvs medföljande partner/makar etc.

Leif Danielsson (JL)

Har inte svarat på enkäten men har skickat följande skriftliga svar:

Junilistans hållning är att begränsa vad EU skall

syssla med. Gemensamma EU-frågor är främst miljö och en gemensam marknad. Övriga frågor ska beslutas på nationell nivå av riksdagen. Bifogar text för min räkning.

Mänskliga fri- och rättigheter i Europa skall försvaras av Europarådet, inte EU

Junilistan anser att försvaret av individens frihet och mänskliga rättigheter i europeiska länder skall drivas genom Europarådet och Europadomstolen. Europarådet grundades 1949 med uppgift att utveckla gemensamma demokratiska principer över hela Europa på grundval av Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och andra grundtexter om skydd för individen. Europarådet har en äkta Europaomfattande dimension med ett 50-tal europeiska medlemsländer, dvs. ytterligare länder utöver EU:s 27. (Därtill har 5 länder observatörsstatus, nämligen Vatikanstaten, USA, Kanada, Japan, Mexico.)

Junilistan stöder Europarådets syften, vilka är att:

- värna om de mänskliga rättigheterna, demokratisk mångfald och rättsstatens principer
- främja medvetenheten om och framhävandet av Europas kulturella identitet och mångfald
- söka hitta gemensamma lösningar på samhällsproblem såsom diskriminering av minoriteter, främlingsfientlighet, intolerans, bioetik och kloning, terrorism, människohandel, organiserad brottslighet och korruption, cyberbrott och brott mot barn
- främja stabil demokrati i Europa genom att stödja politiska, juridiska och konstitutionella reformer.

Junilistan anser att EU:s ”Stadga om de grundläggande mänskliga rättigheterna” är en onödig dubblering av Europarådets konvention och att EG-domstolen på dessa områden är en onödig dubblering av Europadomstolens verksamhet. EU:s stadga är tillkommen för att ytterligare förstärka EU:s karaktär av en federal stat av USA-modell.

Anders Ekberg (FP)

Är ej parlamentariker men vill trots det berätta att jag med stolthet gått i Pridetag i ett par länder

och om jag blir Europaparlamentariker kommer liknande aktiviteter vara självklara. Kommer givetvis att gå med i intergroupen.

Christian Engström (PP)

De senaste tre åren har jag deltagit i Stockholm Pride, och endera gått i Pride-tåget i Piratpartiets grupp eller varit en av de ansvariga för Piratpartiets tält på festivalen. I Piratpartiet känner vi oss hemma på Pride. Vi är ett medborgarrättsparti, och många hbt-personer är djupt engagerade i medborgarrättsfrågor. På Pride behöver vi aldrig förklara varför man ska ha rätt till sitt privatliv. Vi behöver heller inte förklara att internet är en mötesplats för människor och en viktig del av samhällets infrastruktur. Tyvärr är det här någonting som flertalet av dagens politiker inte har förstått. Vi vill förklara för dem att brevhemlighet, informationsfrihet och yttrandefrihet måste gälla både på internet och i resten av samhället.

Christofer Fjellner (M)

Jag har genomfört utställningen ”27-pictures of Pride” i bland annat i Europaparlamentet för att visa att de som avviker från normen inte är de HBT-personer som vill manifesteras sin kärlek genom paraden utan de politiker och våldsvärkare som gör allt de kan för att stoppa densamma. Jag har deltagit i bland annat Prideparaden i Warszawa för att visa min solidaritet och tvinga polska myndigheter att skydda paraden. Jag har deltagit i Europaparlamentets intergroup för HBT-personers rättigheter. På fråga 5 och 6 har jag svarat att jag inte vill arbeta för gemensamma minimistraf för hatbrott. Detta då jag inte tycker att EU ska fatta beslut om straffrätt, utan att detta ska vara exklusiv nationell kompetens. För mig är det framför allt en subsidiaritetsfråga och ingenting annat. Det är alltså inte själva frågan om hatbrott eller att det rör brott mot HBT-personer som avgjort mitt svar. Har samma principiella ståndpunkt vad gäller det EU ska göra och inte göra oavsett hur lovvärt ändamålet är. När EU fattar beslut om straffrätt kan vi inte bara göra det straffbart i andra EU-länder att göra saker vi tycker är orimligt. Vi löper även risken att

dessa länder tvingar oss att straffbelägga saker vi tycker inte bör vara olagligt (något som faktiskt rent av skulle kunna drabba HBT-personer med tanke på den rådande synen på HBT-personer i flera medlemsstater...) I detta hänseende tycker jag att det är viktigare att verka för att förändra värderingarna i andra EU-länder. Ett arbete som jag försöker bidra till bland annat med min utställning ”27 Pictures of Pride” som turnerar genom Europa. Detta präglar för övrigt mitt generella synsätt på arbetet med HBT-frågor i EU. Jag tycker att de är viktiga och arbetar med dem. Jag prioriterar dock arbetet för att förändra värderingar framför tvingande lagstiftning på olika områden. Så länge som många EU-länder har föräldrad för att inte säga fientlig inställning till HBT-personer finns alltid risken att tvingande och harmoniserande lagstiftning på HBT-området kan urholka rättigheter i Sverige. Det är en risk jag aldrig skulle vilja ta.

Per Gahrton (MP)

Jag har svarat ja för att jag tycker det är ok att använda EU för skärpta mänskliga rättigheter, men samtidigt är det inte en risk med att ge EU lagstiftningskompetens eftersom det faktiskt kan bli så att lagstiftningen blir sämre i förhållande till svensk lagstiftning, den aspekten måste man beakta, EU skyddet för hbt måste alltså vara ett minimiskydd som enskilda länder kan överskrida.

Hélène Goudin (JL)

Jag har ställt frågor till kommissionen, varit aktiv i intergruppen för HBT-rättigheter, deltagit i flera Prideparader, hållit seminarie i Slovenien om HBT-personers situation i de nya medlemstaterna (nya från 2004) och i Stockholm om vikten av att EU:s medlemsstater. Jag följer frågor om de mänskliga rättigheterna, har sponsrat RFSL:s medverkande i Moskvaapriden 2007 och sponsrat RFSL Nords Barentskonferens, representerat intergruppen vid en konferens i Frankrike om samkönande äktenskap och varit värd för utställningen ”Different families, same love” i EU-parlamentet i samarbete med ILGA. När det gäller fråga 5 vill jag inte ha en gemensam lagstiftning, eftersom det skulle innebära gemensam straf-

frätt, vilket i sin tur kan leda oss tillbaka i tiden, med urvattnade skrivningar och urlakade rättigheter för HBT- personer. Sverige skulle få sänka sin kravnivå rejält för att överhuvudtaget få med vissa EU- länder.

Mikael Gustafsson (V)

Eftersom Vänsterpartiet är emot överstatliga beslut och istället vill ha nationell lagstiftning men gärna mellanstatliga överenskommelser, så blir svaret på frågorna 1,2, 5, 6, 7 och 8 nej. Men självklart står jag bakom de värderingar som ligger till grund för RFSL:s frågor och jag vill ha en förbättrad lagstiftning helt i enlighet med frågeställningen!

Christoffer Järkeborn (M)

För er kännedom så är jag den enda kandidaten som är öppet gay och enligt opinionsundersökningarna är på valbar plats.

Kirsti Kolthoff (FI)

Jag är inte EU-parlamentariker men har medverkat till att driva frågorna aktivt i EU och internationellt då jag under sex år var i ledningen, varav fyra som ordförande, för EU:s största kvinnoorganisation European Women 's Lobby.

Hillevi Larsson (S)

(Rörande tillägsfrågan)

Svaret på den första frågan är JA och svaret på följdfrågan är JA, jag skulle driva frågan aktivt. Mitt enda problem med frågan är att jag vill driva den inom ramen för smittskyddet och inte som en MR-fråga. Jag tycker nämligen att detta argument är mer relevant och jag tror framför allt att chansen att lyckas är betydligt större om man hänvisar till smittskyddet som orsak. En effektiv HIV-prevention bygger på att människor vågar testa sig, genomgå behandling och anförtro sig till sjukvårdspersonal. Informationsplikten motverkar detta. Med det argumentet kan man komma runt motargumentet - att den som har sexuellt umgänge med en HIV-smittad person har rätt att veta detta i förväg (även om kondom används) för att själv avgöra om han/hon vill ta risken.

Peter Lilja (JL)

Jag vill framhålla vår parlamentariker Hélène Goudin som ett mycket gott föredöme när det gäller frågor om mänskliga rättigheter. I den andan bedriver Junilistan sitt synsätt.

Hanna Löfqvist (V)

Vänsterpartiet vill ha en förbättrad lagstiftning i enlighet med frågeställningarna, men anser att det ska beslutas på nationell nivå. Därför har dessa frågor besvarats med nej.

Margareta Sandstedt (SD)

Har inte svarat på enkäten men har skickat följande skriftliga svar:

Jag har fått många frågeformulär från olika personer där man vill att jag ska svara på formulär som vill ha färdiga och enkla svar som ja, nej eller tveksam. Då frågeställningen och de färdiga svarsalternativen tycks vilja styra mina svar har jag undvikt att svara på sådana formulär. Så har även gällt i detta fall.

Sverigedemokraterna går till val på att besluten ska flyttas hem till Sverige. Vi vill lämna EU men så länge vi är med vill vi verka för ett mellanstatligt samarbete mellan fria och självständiga nationer där man enbart arbetar med de stora frågorna tillsammans. Dessa frågor kan handla om miljö, finanskrisen och bekämpning av den internationella brottsligheten. Alla andra beslut rörande arbetsrätt, skatter, alkoholpolitik och tolkning av diskriminering anser vi Sverigedemokrater är en fråga för Sverige och inte EU. Hurvida ni bedömer vårt parti utifrån detta svar står er helt fritt.

Carl Schlyter (MP)

Jag har bidragit ekonomiskt och hjälpt till att organisera verksamhet i Prideparaden i Stockholm och Warszawa. Jag har svarat ja på de flesta av era frågor men varnar för att ge EU för mycket makt över dessa frågor. Risken finns att folk med HBT-hatiska åsikter får majoritet och försämrar läget. Europarådet är oftast bättre än EU på att skydda människor mot diskriminering, men när EU har makten röstar jag givetvis för en HBT-vänlig linje.

Gudrun Schyman (FI)

(Rörande tilläggsfrågan)

Mitt svar på frågan är JA eftersom en kriminalisering försvårar ett effektivt preventionsarbete. Staten kan inte låsa in alla potentiella smittspridare. Många som för smittan vidare vet inte om att de är smittade. Utgångspunkten måste vara att det är den enskilda individens ansvar att förstå att oskyddat sex innebär risker. I stället för fängelsestraff för några få ska staten ta ansvar för att reducera smittspridningen i stort och då använda utbildning, information, lätt tillgänglig testning, vård och behandling. Allt måste ske på frivillig väg.

På nästa svarsalternativ väljer jag

- Det är möjligt att jag skulle driva denna fråga aktivt.

Min tvekan handlar om att det alltid finns risker för försämringar när man lyfter ändringar av lagförslag. Jag vet för lite om hur det patriarkala landskapet uttrycker sig inom EU i just den här frågan, för att redan nu veta vilken strategi som är bäst.

Ardalan Shekarabi (S)

(Rörande tilläggsfrågan)

Vi har försökt att läsa in oss på din kompletterande fråga och vi delar RFSL:s oro för att lagstiftningen kan motverka sina syften. Det är däremot mycket tveksamt om vi kan förändra lagstiftningen innan vi har fullt belagd fakta som stödjer det nya förslaget. Vårt svar blir därför det lite tråkiga: Tveksamt/Nej.

Det är viktigt att alltid använda skydd vid tillfälliga sexuella kontakter, och det är allas/bådas ansvar att så sker. Det är också viktigt att lagen utformas på ett sådant sätt att smittspridning minimeras. Då får inte lagstiftningen utformas så att den ger skäl för att avstå ifrån att testa sig. För att förändra en lagstiftning som har brett stöd hos allmänheten måste vi också kunna stödja den nya ordningen med ett empiriskt stöd. Det är idag tveksamt om det finns tillräckliga bevis för att nyordning skulle uppnå de syften vi önskar. Därför blir vårt svar på frågan ett "möjligen" på sikt, men i dagsläget ett nej.

Tuve Skånberg (KD)

Har inte svarat på enkäten men har skickat följande skriftliga svar:

Ingen av de frågor som RFSL driver i dessa enkätfrågor känner jag att jag vill driva. Däremot står jag bakom kravet att homosexuella inte ska diskrimineras för sin lägnings skull.

Barbro Westerholm (FP):

De tre frågor jag går till val på är följande: 1. Jag vill bli äldres röst i EU 2. Utvecklingen av specialistcentra för människor med sällsynta sjukdomar 3. HBT-personers rättigheter.

(Rörande tilläggsfrågan)

Den svenska smittskyddslagen måste moderniseras i den riktning RFSL anger. Beträffande lagstiftning i andra länder och hur man bör gå till väga på EU-nivå vet jag idag för litet om för att skriva hur jag vill agera. Det här är frågor jag kommer att sätta mig in i om jag blir invald i parlamentet och när jag har tillräcklig kunskap om juridiken (är inte jurist själv) så ska jag se hur jag bäst kan föra saker och ting framåt. Vill på det här stadiet inte låsa upp mig på hur. Men eftersom diskriminering av och våld och övergrepp mot HBT-personer är en av mina tre valfrågor så kan du vara förvissad om att det här är en fråga jag kommer att ta mig an.

Börje Vestlund (S)

När det gäller frågan om könsbyte är det min uppfattning att den frågan ska vara nationell och jag är beredd att driva en ändring av lagstiftningen i Sverige men inte på Europeanivå. Då det är en del av sjukvårdspolitiken och den är nationell. Om EU skulle besluta att den skulle vara en EU-fråga vill jag att även den ska omfatta könsbyte.

Åsa Westlund (S)

När Europaparlamentet skulle godkänna den nya kommissionen 2004 lyckades den socialdemokratiska gruppen, som jag ingår i, med att tvinga Barroso att dra tillbaka förslaget till ny kommission som innehöll den italienske politikern Rocco Buttiglione som ansåg att homosexualitet var en

synd. Jag skrev då också ett öppet brev till Barroso om Buttigliones syn på kvinnor och homosexuella. Jag har skrivit artiklar som berör ämnet. Jag har varit aktiv i Europaparlamentets intergrupp för rättigheter för homo-, bi- och transsexuella. Jag har deltagit i Stockholm Pride. Jag har ställt frågor till EU-kommissionen och ministerrådet om HBT-personers rättigheter.

Sören Wibe (JL)

Det är önskvärt att alla länder har en klar lagstiftning som fullt ut skyddar HBT-personers rättigheter, i enlighet med de positiva värderingar de flesta har i Sverige. Det finns dock skäl att vara försiktig när det gäller att överlåta lagstiftningsmakten till EU. Detta kan nämligen leda till en försämring av vår svenska lagstiftning. Detta har varit fallet i flera andra för Sverige viktiga frågor, till exempel arbetsrätten. Alla fackförbund var positiva till att ge EU makt över denna fråga, men resultatet har blivit rena försämringar.

Berivan Öngörur (V)

Vänsterpartiet vill ha en förbättrad lagstiftning i enlighet med frågeställningarna, men anser att det ska beslutas i första hand på nationell nivå. Men alla förslag som leder till en positiv uveckling och en förstärkning av HBT-personers rättigheter i Sverige, Europa och resten av världen, kommer jag personligen aktivt att stödja.

Johan Örjes (C)

Denna typ av webbenkäter som ska besvaras direkt är svåra för oss som inte är väldigt insatta i området. Det kan behövas en hel del överväganden för att fundera ut konsekvenserna av ett visst ställningstagande. Om det är så att en fråga ska vara lika i hela EU är det ju trots allt inte säkert att den lösning som blir slutresultatet blir den jag helst vill se.

Partierna

Socialdemokraterna

93,5 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)

Har idag fem mandat i Europaparlamentet.

Av de 10 översta kandidaterna från Socialdemokraterna svarade 10 st på RFSL:s enkät.

I Socialdemokraternas valmanifest nämns ingenting om hbt-personers rättigheter. Valmanifestet är kortare än de andra partiernas EU-dokument.

I alla de fem omröstningar som RFSL har valt att poängsätta har alla de närvarande socialdemokratiske ledamöterna i Europaparlamentet röstat JA. Tre av de socialdemokratiske Europaparlamentarikerna, **Anna Hedh**, **Inger Segelström** och **Åsa Westlund**, har aktivt tagit egna initiativ i hbt-frågor under mandatperioden. Inom den socialdemokratiske partigruppen PES i Europaparlamentet finns flera ledamöter som är mycket aktiva i hbt-frågor. Två av ledamöterna i PES-gruppen, **Michael Cashman** från Storbritannien och **Lissy Gröner** från Tyskland, är öppet homosexuella.

De 10 kandidater av de 10 översta på Socialdemokraternas lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **24,1**. Detta är en mycket hög medelpoäng. Alla utom tre av de tio översta socialdemokratiske kandidaterna har valt att svara JA på alla RFSL:s frågor i enkäten och även på alla följdfrågor om man aktivt är beredd att verka för frågan. De socialdemokratiske kandidaternas svar förpliktigar. De som blir invalda för partiet i Europaparlamentet måste leva upp till löftet om att driva de frågor som kandidaterna nästan enhälligt svarat att man önskar verka för.

Bedömning: Socialdemokraterna har agerat hbt-vänligt under den senaste mandatperioden i Europaparlamentet och mycket talar för att de kommer att fortsätta med detta. Partiet gynnas i undersökningen, liksom fallet är med Folkpartiet liberalerna, av att man är ett parti som har en tydligt EU-vänlig partilinje och därmed enigt ställer sig bakom att EU ska kunna ägna sig mer åt att förbättra hbt-personers rättigheter.

Moderata Samlingspartiet

72,5 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)

Har idag fyra mandat i Europaparlamentet.

Av de 10 översta kandidaterna från Moderata Samlingspartiet svarade 9 st på RFSL:s enkät.

Moderata Samlingspartiet skriver följande, i kapitlet "Samarbete för trygghet", i sin Europaplattform:

"Det är centralt att familjerättsliga förhållanden erkänns även i andra länder än hemlandet. Det måste gälla även för samkönade par som ingått partnerskap eller äktenskap. Varje land måste få bestämma själv om sin familjelagstiftning, men inget land ska ha rätt att diskriminera par från andra länder som lagligen hör ihop. Förmåner och kontrakt ska gälla samkönade par lika som för dem av olika kön."

Moderata Samlingspartiet har inom många olika politikområden förnyat sig sedan man blev Nya Moderaterna under **Fredrik Reinfeldt**. Så också när det gäller hbt-personers rättigheter. Det har under de senaste fem åren avspeglat sig i hur de svenska moderaterna i Europaparlamentet har röstat i frågor som berör hbt-personers rättigheter. I alla de fem omröstningar RFSL har valt att poängsätta har alla de fyra moderata ledamöterna i Europaparlamentet röstat JA. I flera av omröstningarna har de svenska moderaterna valt att bryta med majoritetens partilinje i den konservativa/kristdemokratiske partigruppen EPP man tillhör i Europaparlamentet.

De 9 kandidater av de 10 översta på Moderata Samlingspartiets lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **15,2**. Medelpoängen dras ner av att de moderata kandidaterna oftare än företrädare från flertalet andra partier när de svarat JA på en fråga väljer att på följdfrågan svara att de inte kan tänka sig att driva frågan aktivt. En av de moderata kandidaterna, **Hans Wallmark**, utmärker sig genom att inte svara JA på någon av RFSL:s enkätfrågor. Inte ens på frågan om fri rörlighet för samkönade par inom EU som Moderata Samlingspartiet valt att lyfta fram i sin Europaplattform som en fråga man önskar driva. Den enda moderata kandidat som konsekvent svarat JA på RFSL:s följdfrågor om han är beredd att aktivt verka för de frågor han svarat JA på är **Christofer Fjellner**. Han utmärker sig

även som den ende nuvarande moderata Europaparlamentariker som aktivt har tagit egna initiativ i hbt-frågor under mandatperioden.

Bedömning: Moderata Samlingspartiet är numera ett mer hbt-vänligt parti än tidigare, vilket märks i poängtilldelningen för både kandidater och parlamentariker från partiet i denna undersökning. Partiets företrädare tycks dock vara något mindre benägna att själva aktivt agera i hbt-frågor än företrädare från flertalet andra partier.

Centerpartiet

72,2 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)
Har idag ett mandat i Europaparlamentet.
Av de 10 översta kandidaterna från Centerpartiet svarade 10 st på RFSL:s enkät.

Centerpartiet skriver följande i sitt valmanifest "Europas förenta krafter" i kapitlet "EU ska visa vägen till ett öppet och tryggt Europa":

"Vi har en stark tro på ett Europa där mänskliga fri- och rättigheter och allas lika värde, oavsett kön, hudfärg, religion, ålder och sexuell läggning, står i centrum för politiken."

I punktform sammanfattar man detta på följande sätt gällande hbt-personer:

"Stärk HBT-personers rättigheter och trygghet i Europa."

Bland de övriga frågor Centerpartiet förklarar sig vilja driva inom EU har RFSL ett ställningstagande i abortfrågan. Centerpartiet vill driva aborträtten inom EU. RFSL har tydligt tagit ställning för kvinnors rätt till fri abort som en mänsklig rättighet.

Centerpartiets enda Europaparlamentariker **Lena Ek** har aktivt tagit egna initiativ i hbt-frågor under mandatperioden. Hon utmärker sig också bland Centerpartiets översta kandidater som den enda som svarat JA på alla RFSL:s frågor och följdfrågor i enkäten. Flera centerkandidater verkar ha en mer ljum eller okunnig inställning i hbt-frågor. En av partiets kandidater, **Johan Örjes**, utmärker sig genom att inte svara JA på någon av RFSL:s enkätfrågor.

De 10 kandidater av de 10 översta på Centerpartiets lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **15,5**. Det är nästan exakt samma medelpoäng som de översta kandidaterna från Moderata Samlingspartiet får. Pre-

cis som inom Moderata Samlingspartiet verkar det finnas en grupp inom Centerpartiet som inte riktigt följt partiets utveckling mot att bli ett parti med uttalat hbt-vänliga ståndpunkter. I Europaparlamentet tillhör Centerpartiet den tredje största partigruppen, liberala ALDE, som brukar agera aktivt pådrivande för att parlamentet ska fatta beslut som stärker hbt-personers rättigheter inom EU.

Bedömning: Som uttalat liberalt parti med en progressiv politik i hbt-frågor hamnar Centerpartiet ändå ibland i skuggan av Folkpartiet liberalerna. Även om Centerpartiet i praktiken i hbt-frågor brukar leva upp till sina liberala värderingar tycks dessa sakfrågor, utifrån de inkomna svaren på RFSL:s enkät, inte ännu vara självklara att driva för alla Centerpartiets kandidater.

Folkpartiet liberalerna

90,5 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)
Har idag ett mandat i Europaparlamentet (ursprungligen två, men en ledamot, **Maria Robsahm**, valde 2006 att byta parti till Feministiskt initiativ).
Av de 10 översta kandidaterna från Folkpartiet liberalerna svarade 8 st på RFSL:s enkät.

I Folkpartiet liberalernas EU-program återfinns flera skrivningar om hbt-personers rättigheter i kapitlet "Så vakt om grundläggande rättigheter":

"HBT-personer utsätts fortfarande för diskriminering i många EU-länder. Runt om i Europa har Pride-parader mötts av våldsamma protester eller förbudits av myndigheterna, vilket står i strid med europeisk lagstiftning. Folkpartiet vill att EU slår vakt om HBT-personers rättigheter genom tuffare lagar och kontroller av att medlemsländer och kandidatländer följer regler och konventioner. EU bör också driva HBT-frågorna med kraft inom FN."

Vidare:

"Inför en tuff anti-diskrimineringslag. Det nya EU-direktivet mot diskriminering bör täcka etnicitet, funktionshinder, kön, sexuell läggning, könsidentitet och ålder – på alla samhällsområden."

"Gör rättighetsstadgan bindande i hela EU. Samma grundläggande rättigheter ska gälla alla medborgare i hela unionen. Inget medlemsland ska därför kunna ställa sig utanför Lissabonfördragets rättighetsstadga."

"Fri rörlighet för samkönade par. Samkönade par i äktenskap och partnerskap och deras barn ska erkännas som familj i alla medlemsländer när de flyttar inom EU."

”Koppla rättigheter till biståndet. Till de mänskliga rättigheterna hör sexuella och reproduktiva rättigheter samt HBT-rättigheter. Även dessa rättigheter bör vara centrala i relationerna med länder som tar emot bistånd eller ingår i samarbetsavtal med EU.”

Bland de övriga frågor Folkpartiet liberalerna förklarar sig vilja driva i EU har RFSL ett ställningstagande i abortfrågan. Folkpartiet liberalerna vill driva att EU tillförsäkrar att kvinnor ska kunna få utföra abort i ett annat EU-land om det inte är möjligt i hemlandet. RFSL har tydligt tagit ställning för kvinnors rätt till fri abort som en mänsklig rättighet.

Folkpartiet liberalerna är det parti i Sverige som vill överföra mest makt till EU. Därmed blir det också oproblematiskt för partiet att driva hbt-frågor inom EU, vilka inte alltid betraktas som självklara delar av EU-samarbetet. Att partiet har konkreta målsättningar gällande hbt-rättigheter i sitt EU-program indikerar att man avser att aktivt driva hbt-frågorna i Europaparlamentet. Partiets nuvarande Europaparlamentariker **Olle Schmidt** har aktivt tagit egna initiativ i hbt-frågor under mandatperioden. I Europaparlamentet tillhör Folkpartiet liberalerna den tredje största partigruppen, liberala ALDE, som brukar agera aktivt pådrivande för att parlamentet ska fatta beslut som stärker hbt-personers rättigheter inom EU.

De 8 kandidater av de 10 översta på Folkpartiet liberalernas lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **20,3**. Ingen av Folkpartiet liberalernas kandidater som svarat på enkäten har svarat NEJ på någon av RFSL:s frågor. Två kandidater, **Barbro Westerholm** och **Britt-Marie Lövgren**, har svarat JA på alla RFSL:s frågor i enkäten och även på alla följdfrågor om man aktivt är beredd att verka för frågan.

Bedömning: Folkpartiet liberalerna är det parti som är mest tydligt med hur man vill driva hbt-frågor inom EU. Partiets översta kandidater har svarat på ett likartat och genomgående positivt sätt på RFSL:s enkät, vilket tyder på en hög medvetenhet om hbt-frågorna.

Kristdemokraterna

52,2 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röströningar)

Har idag två mandat i Europaparlamentet (ursprungligen ett, men **Lars Wohlin** valde 2006 att byta parti från Junilistan till Kristdemokraterna). Av de 10 översta kandidaterna från Kristdemokraterna svarade 7 st på RFSL:s enkät.

Kristdemokraterna nämner ingenting om hbt-personers rättigheter i sitt valmanifest eller i sin valplattform. Däremot skriver Kristdemokraterna, i valmanifestet, att man vill ”exportera den svenska sexköpslagen som innebär att sexköp kriminaliseras”, vilket är en sakfråga där även RFSL har en ståndpunkt. RFSL menar, i sitt principprogram, angående prostitution ”inte att kriminaliserande lagstiftning är en lösning på dessa problem”, då ”risken är stor att verksamheten på grund av denna lag drivs ännu mer in i det fördolda, med ökad utsatthet och ökade skaderisker för alla inblandade parter som följd.” Det kan vara intressant att veta att i princip exakt samma formulering om att ”exportera den svenska sexköpslagen” återfinns i ett EU-politiskt dokument från ett till synes, jämfört med Kristdemokraterna, så olik parti som Feministiskt initiativ.

De 7 kandidater av de 10 översta på Kristdemokraternas lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **14,4**. De kristdemokratiska kandidaterna har genomgående svarat JA på flera av RFSL:s frågor, men är däremot ovilliga att verka för frågorna aktivt. Den kristdemokrat som fått högst poäng, **Gudrun Brunegård**, har svarat JA på alla RFSL:s frågor, men inte JA på någon av följdfrågorna om att aktivt verka för frågorna.

I Europaparlamentet tillhör Kristdemokraterna den konservativa/kristdemokratiska partigruppen EPP, som är Europaparlamentets största partigrupp. Den ene av Kristdemokraternas Europaparlamentariker, **Anders Wijkman**, skiljer sig markant från den gängse bilden av en kristdemokrat som ovillig att driva hbt-frågor. Wijkman har aktivt tagit egna initiativ i hbt-frågor under mandatperioden. Han har också röstat JA i alla de fem omröstningar RFSL har valt att poängsätta. Detta står i skarp kontrast

till den andre kristdemokratiska Europaparlamentarikern Lars Wohlin's agerande. Wohlin har röstat NEJ i fyra av fem av de omröstningar RFSL har valt att poängsätta.

Bedömning: *Kristdemokraterna är långsamt på väg att förbättra sig i sin syn på hbt-personers rättigheter. Vilken politik som kommer att föras i praktiken om partiet får fortsatt representation i Europaparlamentet efter valet beror till viss del på vem som väljs in. Blir det partiets förstanamn Ella Bohlin går det att anta att det blir en hbt-vänligare linje som får råda än om den personvalskampanjande fd partiledaren Alf Svensson väljs in.*

Vänsterpartiet

79,8 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)

Har idag två mandat i Europaparlamentet.

Av de 10 översta kandidaterna från Vänsterpartiet svarade 9 st på RFSL:s enkät.

I Vänsterpartiets valplattform återfinns följande skrivelse:

”Vi avslöjar och argumenterar ner fundamentalistiska lobbygrupper som försöker inskränka kvinnors rätt till abort och HBT-personers rättigheter. Vi kräver att Sverige höjer rösten mot homofobi och blir en mer aktiv röst för jämställdhet i EU och världen.”

Partiets valplattform handlar mycket om varför man är emot det svenska EU-medlemskapet och vad man skulle vilja ha i stället för dagens EU. Tillsammans med Sverigedemokraterna är Vänsterpartiet det enda av de undersökta partierna som är emot svenskt EU-medlemskap.

I konsekvens med EU-motståndet är Vänsterpartiet emot Lissabonfördraget, som skulle ge EU utökade möjligheter att bekämpa diskriminering av hbt-personer, och även tveksam till den till fördraget knutna juridiskt bindande stadgan om grundläggande rättigheter. När det fattades beslut om stadgan om de grundläggande rättigheterna, som förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning, i Europaparlamentet lade Vänsterpartiets ena ledamot, **Eva-Britt Svensson**, ner sin röst. Den andra, **Jens Holm**, var inte närvarande vid omröstningen.

De 9 kandidater av de 10 översta på Vänsterpartiets lista i valet till Europaparlamentet som svarade

på RFSL:s enkät får en medelpoäng på 19,2. Medelpoängen dras ner av att tre kandidater, **Hanna Löfqvist**, **Mikael Gustafsson** och **Erik Berg**, valt att svara NEJ på tre av fem av RFSL:s enkätfrågor. Detta med hänvisning till att man inte önskar att beslut ska fattas kring dessa frågor på EU-nivå. Fyra kandidater, **Mussie Ephrem**, **Jöran Fagerlund**, **Lena Olsson** och **Monalisa Norrman**, har svarat JA på alla RFSL:s frågor i enkäten och även på alla följdfrågor om man aktivt är beredd att verka för frågan.

Bedömning: *Vänsterpartiet har en lång historia som ett parti som aktivt driver frågor om hbt-personers rättigheter. Partiets EU-motstånd gör dock att man inte alltid förmår verka fullt ut för hbt-personers rättigheter på EU-nivå. Detta även om Vänsterpartiets Europaparlamentarikers EU-motstånd i praktiken inte märks så mycket som man skulle kunna tro i deras agerande som parlamentariker.*

Miljöpartiet de gröna

85,8 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)

Har idag ett mandat i Europaparlamentet.

Av de 10 översta kandidaterna från Miljöpartiet de gröna svarade 10 st på RFSL:s enkät.

I Miljöpartiet de grönas valplattform ”Grönt klimatval” kan man läsa följande i kapitlet ”Mänskliga rättigheter och medmänsklighet”:

”Diskriminering i alla former måste motverkas. Ansvar är i första hand en fråga för medlemsstaterna, men EU får inte sätta upp hinder för detta. Full delaktighet för alla är en rättighet. Diskriminering av personer med funktionshinder måste förbjudas. Homo- och bisexuella och transpersoners rättigheter måste säkerställas i EU. Vi ser i dag en situation där homo- och transfobi går hand i hand med rasism och främlingsfientlighet. Det krävs krafttag också från EU:s sida för att få bukt med dessa problem.”

Av de övriga för partiet prioriterade frågor man vill driva i EU har RFSL ett ställningstagande i två av dem. Dels vill Miljöpartiet de gröna driva aborträtten inom EU. RFSL har tydligt tagit ställning för kvinnors rätt till fri abort som en mänsklig rättighet. Dels vill man ”att Sverige ska verka för att de enskilda EU-länderna kriminaliserar sexköpare”. RFSL menar, i sitt principprogram, angående prostitution

”inte att kriminaliserande lagstiftning är en lösning på dessa problem”, då ”risken är stor att verksamheten på grund av denna lag drivs ännu mer in i det fördolda, med ökad utsatthet och ökade skaderisker för alla inblandade parter som följd.”

Miljöpartiet de gröna har nyligen bytt åsikt angående svenskt EU-utträde. Partiet kräver inte längre att Sverige ska lämna EU. Däremot är partiet fortfarande EU-skeptiskt. Detta tar sig bl a uttryck i att man är emot Lissabonfördraget, som skulle ge EU utökade möjligheter att bekämpa diskriminering av hbt-personer, och även tveksam till den till fördraget knutna juridiskt bindande stadgan om grundläggande rättigheter. När det fattades beslut om stadgan om de grundläggande rättigheterna, som förbjuder diskriminering på grund av sexuell läggning, i Europaparlamentet lade Miljöpartiet de grönas ledamot **Carl Schlyter** ner sin röst. I Europaparlamentet tillhör Miljöpartiet de gröna den fjärde största partigruppen, De Gröna/EFA, som brukar agera aktivt pådrivande för att parlamentet ska fatta beslut som stärker hbt-personers rättigheter inom EU.

De 10 kandidater av de 10 översta på Miljöpartiet de grönas lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på 20,9. Det får anses vara ett högt medelvärde, särskilt som partiet fortfarande grundläggande har en skeptisk syn på EU. Tre kandidater, **Zaida Catalán**, **Bodil Ceballos** och **Kristin Lilieqvist**, har svarat JA på alla RFSL:s frågor i enkäten och även på alla följdfrågor om man aktivt är beredd att verka för frågan.

***Bedömning:** Miljöpartiet de gröna är ett parti som tydligt driver frågor om hbt-personers rättigheter. I EU-sammanhang utgör dock partiets EU-skepticism ibland en försvårande omständighet för att kunna agera så hbt-vänligt som man kanske skulle önska om man inte var bunden vid en grundläggande syn om att EU ska få mindre, inte mer, att bestämma om.*

Junilistan

56,1 % hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)
Har idag två mandat i Europaparlamentet (ursprungligen tre, men en ledamot, Lars Wohlin,

valde 2006 att byta parti till Kristdemokraterna). Av de 10 översta kandidaterna från Junilistan svarade 8 st på RFSL:s enkät.

Junilistan har följande skrivning om hbt-personers rättigheter i sin valplattform inför valet till Europaparlamentet:

”Det är en självklarhet att alla grupper i samhället ska behandlas rättvist och likvärdigt. Diskriminering utifrån kön, sexuell läggning, ursprung, funktionsnedsättning eller liknande får inte förekomma inom EU. Det är oacceptabelt att homosexuella, bi- och transpersoner (HBT-personer) och en rad andra grupper systematiskt utsätts för diskriminering i flera medlemsländer.”

Junilistan är mer en brokig samling politiker med olika politisk tillhörighet än ett egentligt parti. Det som förenar är EU-skepticism. Partiet anser att EU inte bör ges mer politisk makt, utan mindre. I konsekvens med detta har Junilistans parlamentariker några gånger röstat nej till betänkanden i Europaparlamentet som till någon del syftat till att stärka hbt-personers ställning men som utgör exempel på utökad politisk makt för EU. När Europaparlamentet sade ja till den juridiskt bindande stadgan om de grundläggande rättigheterna, som är en del av Lissabonfördraget, röstade Junilistans ledamöter nej. Samma sak inträffade när Europaparlamentet sade ja till ett ramprogram för den nyinrättade EU-myndigheten EU:s byrå för grundläggande rättigheter. Den ena av Junilistans två parlamentariker, **Hélène Goudin**, har dock aktivt engagerat sig för hbt-rättigheter som parlamentariker. Bl.a. har hon deltagit i parlamentets intergrupp för hbt-frågor och deltagit i och givit stöd till olika Pridefiranden i Europa.

I parlamentet har Junilistan ingått i den EU-skeptiska partigruppen Självständighet/Demokrati – ID. Gruppens ledamöter från olika EU-länder förenas av att de alla är EU-skeptiker, men en del av partierna i gruppen uppvisar också främlingsfientliga och homofoba tendenser. Från början bestod gruppen även av italienska Lega Nord och polska Liga Polskich Rodzin – LPR. Båda dessa partier har genomgående fört en hbt-fientlig politik. Lega Nord bytte under mandatperioden dock partigrupp, medan LPR:s ledamöter delvis kastades ut ur gruppen på grund av sina xenofoba politiska ställningstaganden. Av de polska ledamöterna från

LPR tillhörde dock fortfarande vid mandatperiodens slut tre ledamöter ID-gruppen. Om alla polska ledamöter från LPR hade lämnat ID-gruppen hade den, enligt Europaparlamentets regler som stadgar att en partigrupp måste bestå av minst 20 st ledamöter, nämligen inte längre kunnat verka. Detta då antalet ledamöter hade sjunkit till endast 19 st. Två av de återstående polska ledamöterna i ID-gruppen presenteras nu på Europaparlamentets webbplats som ej tillhörande något parti, medan den tredje, **Witold Tomczak**, presenteras som tillhörande LPR.

De 8 kandidater av de 10 översta på Junilistans lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **16,6**. Det är en högre medelpoäng än vad både Moderaternas och Centerpartiets kandidater får. Totalt dras dock partiets hbt-vänlighet ner av att man i praktiken, i Europaparlamentet, flera gånger röstat emot när parlamentet fattat beslut om betänkanden som innehållit förslag i syfte att stärka hbt-personers rättigheter.

Bedömning: Junilistans EU-skeptiska hållning gör att partiet inte kan ansluta sig alltid till beslut som gagnar hbt-personers rättigheter över hela EU. Partiets val av partigrupp i Europaparlamentet borde upplevas som något obekvämt, då man samverkar med politiker som vissa förhåller sig djupt skeptiska till EU:s arbete för mänskliga rättigheter.

Sverigedemokraterna

26,0 % hbt-vänlighet (enbart utifrån enkätsvar)

Har idag inga mandat i Europaparlamentet. Av de 10 översta kandidaterna från Sverigedemokraterna svarade 6 st på RFSL:s enkät.

Sverigedemokraterna nämner ingenting om hbt-personers rättigheter i sin valplattform för Europaparlamentsvalet. I Sverigedemokraternas partiprogram återfinns däremot hbt-fientliga skrivningar. Där förklarar man:

”Sverigedemokraterna anser att äktenskapet skall vara förbehållet par bestående av man och kvinna.”

”Oerhört centralt är också att barnens bästa beaktas i alla situationer inom familjepolitikens område. Av dessa anledningar motsätter sig partiet krav från såväl ensamstående som

från samkönade par eller polygama grupper om att få adoptera barn. Detta bortsett från speciella fall av anhörigadoption. Av samma skäl motsätter sig Sverigedemokraterna även lesbisk inseminationsrätt. Detta innebär på intet sätt att partiet motsätter sig eller nedvärderar dessa gruppers levnadsväl eller läggning.”

Dessa skrivningar överensstämmer med att partiet förklarar sig ha en värdekonserverativ grundsyn. I EU-politiken är partiets främsta mål att Sverige ska gå ur EU. Detta eftersom man anser att ”svenska skattemedel i första hand skall användas till svenska behov och att de pengar vi idag skänker till andra EU-länder skulle göra betydligt större nytta inom den svenska skolan, vården och omsorgen”. Partiet är uttalat nationalistiskt och strävar efter att Sverige ska ha mindre överstatligt samarbete med andra länder.

De 6 kandidater av de 10 översta på SD:s lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **7,8**. Det är den lägsta medelpoängen för något av de tillfrågade partierna. 4 av 6 svarande svarar dock JA på frågan om EU ska arbeta aktivt för upprätthållande av respekten för hbt-personers mänskliga rättigheter runt om i världen. Flest poäng får 3:an på SD:s valsedel **Per-Arne Wahlberg**, som svarar JA på alla frågor utom de två första i enkäten, där han i stället valt det nästa bästa svarsalternativet. Partiets toppkandidat **Sven-Olof Sällström** svarar dock inte JA på någon av frågorna i enkäten.

Bedömning: RFSL avråder alla som önskar att EU ska värna om alla människors lika värde och rättigheter, inklusive hbt-personers rättigheter, att rösta på Sverigedemokraterna. Partiet har hbt-fientliga ställningstaganden och är, förutom detta, nationalistiskt med tydliga inslag av främlingsfientlighet och rasism.

Feministiskt initiativ

99,0 procents hbt-vänlighet (utifrån enkätsvar och röstningar)

Har idag ett mandat i Europaparlamentet. (Maria Robsahm invaldes för Folkpartiet 2004 men valde 2006 att gå över till Feministiskt initiativ.)

Av de 5 översta kandidaterna (FI har enbart 5 kandidater på sin lista) svarade 4 st på RFSL:s enkät.

Feministiskt initiativ driver, som framgår av namnet, en feministiskt inriktad politik med fokus på jämställdhet och kvinnors rättigheter. Visst fokus finns dock även på hbt-personers rättigheter.

I partiets EU-plattform står följande:

”EU behöver en politik som stärker kvinnors rättigheter och motverkar alla former av diskriminering. Varken kön, klass, etnicitet, sexualitet eller funktionalitet ska kunna vara grund för att behandlas olika. För att nå det målet behövs det fler feminister i Bryssel och en tydligare feministisk röst i Europaparlamentet.”

I partiets program ”För en feministisk politik” återfinns en rad hbt-vänliga ställningstaganden. I programmets kapitel L om EU återfinns följande ställningstagande:

”Fi ska verka för att läget för de mänskliga rättigheterna i ett ansökarland prioriteras minst lika högt i bedömningen som ekonomiska förutsättningar och att det även följs upp i alla medlemsländer. Detta innebär att en ökad vikt läggs vid respekten för kvinnors, hbt-personers, funktionshindrades samt etniska, kulturella och politiska minoriteters mänskliga rättigheter.”

Av de för partiet övriga prioriterade frågor man vill driva i EU har RFSL ett ställningstagande i två av dem. Dels vill FI driva aborträtten inom EU. RFSL har tydligt tagit ställning för kvinnors rätt till fri abort som en mänsklig rättighet. Dels vill FI ”exportera den svenska sexköpslagen till övriga Europa”. RFSL menar, i sitt principprogram, angående prostitution ”inte att kriminaliserande lagstiftning är en lösning på dessa problem”, då ”risken är stor att verksamheten på grund av denna lag drivs ännu mer in i det fördolda, med ökad utsatthet och ökade skaderisker för alla inblandade parter som följd.”

De 4 kandidater av de 5 översta på FI:s lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **25,0**. Det innebär att alla de som svarade också svarade JA på alla de fem frågorna och på alla de fem följdfrågorna om man aktivt är beredd att verka för frågan.

Bedömning: Feministiskt initiativ vinnlägger sig om att aktivt driva frågor om hbt-personers rättigheter. Frågorna om hbt-personers rättigheter tycks vara ett prioriterat område för partiet, liksom mänskliga rättigheter i stort. Partiets utgångspunkt i en feministisk grundsyn om vikten av att motverka patriarkatet leder till ett problematiserande av sexualiteten på ett sätt

som stundtals tycks tangera ett moraliserande över alla individers rätt att själv, utan att skada andra, få råda över sin egen sexualitet.

Piratpartiet

67,1 % hbt-vänlighet (enbart utifrån enkätsvar)

Har idag inga mandat i Europaparlamentet.

Av de 10 översta kandidaterna från Piratpartiet svarade 9 st på RFSL:s enkät.

Piratpartiet är till stora delar ett enfrågeparti som verkar för att värna yttrandefriheten på Internet. Denna fokusering gör att partiet inte har några konkreta ställningstaganden inom andra frågeområden. Däremot redovisar man i sitt principprogram en generell samhällelig grundsyn. Ur partiets principprogram:

”Piratpartiet skall och kommer att agera för att exponera och fälla en regering som partiet anser inte lever upp till den respekt för människorätt som man ska kunna förvänta sig av en demokrati. Vi anser också att en sådan respekt aldrig ska villkoras, exempelvis baserat på härkomst, etnicitet, religion, kön, handikapp, ålder, sexuell läggning eller politisk åskådning.”

De 9 kandidater av de 10 översta på PP:s lista i valet till Europaparlamentet som svarade på RFSL:s enkät får en medelpoäng på **17,0**. Det som drar ner medelpoängen är framför allt att de flesta kandidater genomgående svarar ”Det är möjligt att jag skulle driva denna fråga aktivt” eller ”Nej, jag skulle inte driva denna fråga aktivt” på följdfrågorna. Dessa svar ligger i linje med partiets uttalade strategi att inte arbeta aktivt med andra frågor än de kring yttrandefrihet på Internet. Ett undantag är **Björn Felten**, nr 10 på partiets lista, som svarar JA även på alla följdfrågor om han skulle driva frågorna aktivt som parlamentariker.

Bedömning: Piratpartiet har en demokratisk och pluralistisk grundsyn som innefattar ett aktivt försvar för grundläggande mänskliga rättigheter. Partiets snäva fokus på enbart ett frågeområde inom politiken kan dock uppfattas som något negativt i sig. Vad gäller hbt-personers rättigheter finns inget som tyder på att partiet skulle motarbeta sådana på EU-nivå.

Poängsammanställning kandidaterna

Kandidat	Fråga 1	Fråga 2	Fråga 3	Fråga 4	Fråga 5	Fråga 6	Fråga 7	Fråga 8	Fråga 9	Fråga 10	Poäng	Tillägsfråga
1. Bodil Ceballos MP - nr 3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	AA
Zaida Catalán MP - nr 5	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	AA
Björn Felten PP - nr 10	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	AA
Hillevi Larsson S - nr 7	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	AA
5. Gudrun Schyman FI - nr 1	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	AB
6. Barbro Westerholm FP - nr 5	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	B
Cecilia Billskog FI - nr 5	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	B
Kirsti Kolthoff FI - nr 2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	B
Liv Öberg Nilsson FI - nr 4	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	B
Åsa Westlund S - nr 3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	B
11. Mussie Ephrem V - nr 6	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	C
Britt-Marie Lövgren FP - nr 9	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	C
Ardalan Shekarabi S - nr 8	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	C
14. Marita Ulvskog S - nr 1	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Olle Ludvigsson S - nr 2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Anna Hedh S - nr 5	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Carina Ohlsson S - nr 9	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Lena Ek C - nr 1	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Jöran Fagerlund V - nr 7	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Lena Olsson V - nr 8	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Monalisa Norrman V - nr 10	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Kristin Lilieqvist MP - nr 9	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
Peter Lilja JL - nr 6	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	25	x
24. Göran Färm S - nr 4	3	2	3	2	3	2	3	1	3	2	24	
Mae Liz Orrego Rodríguez FP - nr 7	3	2	3	2	3	2	3	1	3	2	24	
Eva-Britt Svensson V - nr 1	3	2	3	2	3	2	3	1	3	2	24	
Ulf Holm MP - nr 4	3	2	2	2	3	2	3	2	3	2	24	
28. Jens Nilsson S - nr 6	3	2	3	2	3	2	3	1	3	1	23	
Marie Wickberg C - nr 4	3	2	3	2	3	2	3	2	2	1	23	
30. Anna Maria Corazza Bildt M - nr 8	3	1	3	1	3	2	3	1	3	2	22	
Roland Thord JL - nr 9	3	2	3	2	3	1	3	1	3	1	22	
32. Abir Al-Sahlani C - nr 3	3	2	3	2	3	2	1	0	3	2	21	
Birte Sandberg C - nr 9	3	2	3	2	3	2	1	0	3	2	21	
Berivan Öngörur V - nr 4	3	2	3	1	3	1	3	0	3	2	21	
Carl Schlyter MP - nr 1	3	1	3	2	3	0	3	1	3	2	21	
Fredrik Frangeur MP - nr 10	3	1	3	1	3	2	3	1	3	1	21	
37. Christofer Fjellner M - nr 3	3	2	3	2	0	0	3	2	3	2	20	
Anders Ekberg FP - nr 6	3	2	3	2	1	0	3	1	3	2	20	
Lena Klevenås MP - nr 7	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	20	
Per Gahrton MP - nr 8	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	20	
Hélène Goudin JL - nr 4	3	2	3	2	0	0	3	2	3	2	20	
42. Börje Vestlund S - nr 10	3	2	3	2	3	1	0	0	3	2	19	
Cecilia Wikström FP - nr 3	3	2	3	1	3	1	1	0	3	2	19	
Björn von der Esch JL - nr 2	3	2	3	1	3	1	1	0	3	2	19	
Anna Troberg PP - nr 4	3	1	3	1	3	1	3	0	3	1	19	
46. Susanna Haby M - nr 4	3	1	3	2	3	1	1	0	3	1	18	
Olle Schmidt FP - nr 2	3	1	3	1	3	1	1	0	3	2	18	
Fredrik Malm FP - nr 4	3	1	3	1	1	0	3	1	3	2	18	
Pia Milton JL - nr 7	3	2	3	1	3	1	1	0	3	1	18	
50. Marit Paulsen FP - nr 1	3	1	3	1	1	0	3	1	3	1	17	
Adina Trunk KD - nr 8	3	1	3	1	3	1	1	0	3	1	17	
Isabella Lövin MP - nr 2	3	1	2	0	3	1	3	0	3	1	17	
Christian Engström PP - nr 1	3	1	3	1	1	0	3	1	3	1	17	
Anna Svensson PP - nr 7	3	1	3	0	3	0	3	0	3	1	17	
Anna Ibrisagic M - nr 2	3	1	3	1	3	1	1	0	3	1	17	
Johanna Julén PP - nr 9	3	1	3	1	3	1	1	0	3	1	17	
57. Christoffer Järkeborn M - nr 6	3	2	3	2	0	0	1	0	3	2	16	
Pia Kinhult M - nr 9	3	1	3	1	3	1	1	0	2	1	16	
Gudrun Brunegård KD - nr 6	3	0	3	0	3	1	3	0	3	0	16	

Poängsammanställning kandidaterna

Rickard Olsson PP - nr 5	3	0	3	0	3	0	3	0	3	1	16
61. Linda Ylivainio C - nr 7	3	2	3	1	1	0	1	0	3	1	15
Ella Bohlin KD - nr 1	3	1	3	1	3	1	0	0	2	1	15
Holger Gustafsson KD - nr 7	2	2	1	0	3	1	3	0	2	1	15
Inger Davidsson KD - nr 10	2	1	2	1	3	1	1	0	2	2	15
Rick Falkvinge PP - nr 6	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	15
Gustav Nipe PP - nr 8	3	0	3	0	3	0	3	0	3	0	15
67. Kent Johansson C - nr 2	1	0	3	2	1	0	3	1	2	1	14
Ulrika Carlsson C - nr 10	3	2	3	1	1	0	1	0	2	1	14
Sören Wibe JL - nr 1	3	1	3	1	3	1	1	0	1	0	14
Åsa Sundh JL - nr 3	3	1	3	1	3	1	1	0	1	0	14
71. Per-Arne Wahlberg SD - nr 3	2	0	2	0	3	0	3	0	3	0	13
72. Sofia Modigh KD - nr 2	2	2	1	0	3	1	0	0	2	1	12
Per Landgren KD - nr 3	2	1	1	0	3	1	1	0	2	1	12
Amelia Andersdotter PP - nr 2	3	0	1	0	3	0	1	0	3	1	12
75. Gunnar Hökmark M - nr 1	3	1	3	1	0	0	0	0	2	1	11
Max Andersson MP - nr 6	3	1	1	0	1	0	1	0	3	1	11
77. Inger René M - nr 7	1	0	3	1	1	0	0	0	3	1	10
Hanna Löfqvist V - nr 2	0	0	3	2	0	0	0	0	3	2	10
Mikael Gustafsson V - nr 3	0	0	3	2	0	0	0	0	3	2	10
Erik Berg V - nr 5	0	0	3	2	0	0	0	0	3	2	10
81. Håkan Larsson C - nr 5	1	0	3	1	0	0	1	0	2	1	9
Olle Larsson SD - nr 7	3	1	1	0	1	0	0	0	3	0	9
Anna Hagwall SD - nr 10	3	0	3	0	0	0	0	0	3	0	9
Anita Mattsson SD - nr 8	1	0	1	0	3	0	1	0	3	0	9
85. Hans Wallmark M - nr 5	1	0	1	0	1	0	1	0	2	1	7
Johan Örjes C - nr 6	1	0	1	0	1	0	1	0	2	1	7
Sven Bergström C - nr 8	1	0	3	1	0	0	0	0	2	0	7
88. Kristina Sjödin JL - nr 8	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0	5
89. Sven-Olof Sällström SD - nr 1	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	4
90. Kent Ekeröth SD - nr 6	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
Helena Bouveng M - nr 10											x
Roland Utbult FP - nr 8											x
Staffan Werme FP - nr 10											x
Christina Doctare KD - nr 4											x
Tuve Skånberg KD - nr 5											x
Alf Svensson KD - nr 9											x
Per Andersson V - nr 9											x
Leif Danielsson JL - nr 5											x
Johan Olson JL - nr 10											x
Margareta Sandstedt SD - nr 2											x
Mikael Jansson SD - nr 4											x
Carina Herrstedt SD - nr 5											x
Sten Andersson SD - nr 9											x
Mattias Bjärnemalm PP - nr 3											x
Janerose Alvers FI - nr 3											x

Poängsatta enkätfrågor

1. EU:s diskrimineringsdirektiv

Är du för antagande av ett EU-direktiv om förbud mot diskriminering på grund av bland annat sexuell läggning inom områdena socialt skydd, utbildning och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster?

Svarsalternativ:

- JA (3 p)
- JA, men med det föreslagna undantaget från förbudet gällande ”civilstånd eller familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter” inskrivet (2 p)
- Möjligen/inte tagit ställning (1 p)
- NEJ (0 p)

3. EU:s fria rörlighet för människor

Är du för att den fria rörligheten inom EU för människor utvidgas så att den också fullt ut gäller för samkönade (och olikkönade) sambopar samt samkönade par som ingått äktenskap eller partnerskap?

Svarsalternativ:

- JA (3 p)
- JA, men bara för samkönade par som ingått äktenskap/partnerskap, inte för sambopar
- Möjligen/inte tagit ställning (1 p)
- NEJ (0 p)

5. Hets och hatbrott

Är du för att EU inför gemensam lagstiftning mot homofobisk och transfobisk hets och homofobiska och transfobiska hatbrott?

Svarsalternativ:

- JA (3 p)
- Möjligen/inte tagit ställning (1 p)
- NEJ (0 p)

7. Juridiskt könsbyte

Är du för att transsexuellas rätt att juridiskt byta kön erkänns inom EU-lagstiftningen?

Svarsalternativ:

- JA (3 p)
- Möjligen/inte tagit ställning (1 p)
- NEJ (0 p)

9. Hbt-personers mänskliga rättigheter i världen

Är du för att EU arbetar aktivt för upprätthållande av respekten för hbt-personers mänskliga rättigheter runt om i världen, i synnerhet för att länder avkriminaliserar homosexuella handlingar?

Svarsalternativ:

- JA (3 p)
- JA, i FN, andra internationella forum och i bilaterala kontakter men inte genom att ställa uttryckliga krav i handelsavtal (2 p)
- Möjligen/inte tagit ställning (1 p)
- NEJ (0 p)

Frågorna 2, 4, 6, 8 och 10 är följdfrågor

till frågorna 1, 3, 5 7 och 9 och lyder:

Om du svarade ja hur troligt bedömer du det är att du som parlamentariker aktivt skulle driva denna fråga?

Svarsalternativ:

- JA, jag skulle driva denna fråga aktivt (2 p)
- Det är möjligt att jag skulle driva denna fråga aktivt (1 p)
- NEJ, jag skulle inte driva denna fråga aktivt (0 p)

Tillägsfråga

Diskriminering av hiv-positiva

Anser du att det, inom ramen för värnandet om de mänskliga rättigheterna, bör utformas EU-lagstiftning som omöjliggör för medlemsländer att i nationell lag definiera det som olagligt att inte informera om hiv-positiv status före sexuella kontakter så som detta idag är kriminaliserat genom informationsplikten i den svenska smittskyddslagen?

Svarsalternativ:

- JA på tillägsfråga och frågans följdfråga (AA)
- JA på tillägsfråga och möjligen på frågans följdfråga (AB)
- Möjligen/inte tagit ställning (B)
- NEJ (C)

Poängsammanställning ledamöterna

Ledamot	26-apr-07	29-nov-07	17-jan-08	14-jan-09	02-apr-09	Egen aktivitet i hbt-frågor	Poäng
1. Christofer Fjellner (M)	4	4	4	4	4	5	25
Anna Hedh (S)	4	4	4	4	4	5	25
Olle Schmidt (FP)	4	4	4	4	4	5	25
Inger Segelström (S)	4	4	4	4	4	5	25
Anders Wijkman (KD)	4	4	4	4	4	5	25
6. Carl Schlyter (MP)	4	1	4	4	4	5	22
Eva-Britt Svensson (V)	4	1	4	4	4	5	22
8. Jan Andersson (S)	4	4	4	4	4	0	20
Charlotte Cederschiöld (M)	4	4	4	4	4	0	20
Gunnar Hökmark (M)	4	4	4	4	4	0	20
Anna Ibrisagic (M)	4	4	4	4	4	0	20
12. Åsa Westlund (S)	4	-	-	4	4	5	17
13. Jens Holm (V)	4	-	4	4	4	0	16
14. Lena Ek (C)	-	-	1	4	4	5	14
15. Hélène Goudin (JL)	4	0	0	-	4	5	13
Maria Robsahm (FI)	-	-	-	4	4	5	13
17. Göran Färm (S)	-	4	4	4	-	0	12
18. Nils Lundgren (JL)	4	0	0	0	4	0	8
19. Lars Wohlin (KD)	4	0	0	0	0	0	4

Poängsatta omröstningar

JA = 4 p, Avstår = 1 p, NEJ = 0 p

1. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om homofobi i Europa – 26 april 2007
2. Europaparlamentets godkännande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – 29 november 2007
3. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets beslut om genomförande av förordning (EG) nr 168/2007 vad beträffar antagandet av ett flerårigt ramprogram för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter för 2007–2012 – 17 januari 2008
4. Europaparlamentets resolution om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2004–2008 – 14 januari 2009
5. Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets direktiv om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning – 2 april 2009

Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter
The Swedish Federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights

Mail: forbund@rfsi.se
Telefon: 08-501 629 00, Fax: 08-501 629 99
Besöksadress: Sveavägen 59, Stockholm, T-Rådmanagatan
Postadress: Box 350, 101 26 Stockholm

© RFSL maj 2009